DR. MARCZINGÓS ÜGYVÉDI IRODA

Dr. Marczingós László
ügyvéd

Kúria
Budapest

Dr. Varga Zs. András
Elnök

Dr. Orosz Árpád Gábor
Polgári Kollégium vezetője

r é s z é r e

Tisztelt Elnök Úr, tisztelt Kollégium Vezető Úr!

Mint talán ismert, a praxisomba tartozó ügyként vált ismertté az EUB C-932/19., sz. alatti, illetve C-705/21. sz. alatti ítélete, melyek a magyar bíróságokra is azonnali és közvetlen anyagi jogi hatállyal bírnak.

Az is egyre inkább ismert, hogy egy jó fél éve az Európai Unió Bizottságához fordultam annak érdekében, hogy a magyar bírói kar rendszerszintű uniós jogtagadása miatt a már korábban megindult Pilot eljárás forduljon át kötelezettségszegési eljárásba, ugyanis más lehetőséget nem látok arra, hogy akár a Kúria, akár az alsóbb fokú bíróságok felhagyjanak az un. deviza alapú kölcsönökkel kapcsolatos contra legem, önkényes joggyakorlattal.

Az Európai Bizottság FSUG szervezete vette először a fáradtságot, hogy behatóan foglalkozzon a témával, így a legutóbbi ülésükön külön napirendi pontként szerepelt előadásunk, melyek uniós szakjogász kollégámmal tartottunk. Ezen túlmenően a DG JUST több csoportja foglalkozik a 93/13/EGK tanácsi irányelv érvényesülése kapcsán kialakult hazai bírósági anomáliákkal. Ki kell emelnem azonban, hogy a rendszerszintű jogtagadás jogállamisági szintet ért el, így a DG JUST mellett a DG BUDG főigazgatóságok, illetve az illetéket biztosok is napi szinten foglalkoznak a kérdéssel. A rendszerszintű uniós jogtagadás monitoring eljárása folyik jelenleg, így kénytelen voltam bemutatni a Bizottságnak, hogy a magyar bíróságok által kezdeményezett

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

előzetes döntéshozatali eljárásban a kérdést kiküldő bíróságok sem hajlandóak alkalmazni a Bíróság döntéseit.

Ennél azonban sokkalta súlyosabb a probléma, mely a Kúria működésére is mélyen kihat. A Kúria esetében konkrétan kimutatható az az aktív bírói magatartás, mely nem alapul sem az EU alapszerződésein, sem az Alaptörvényen, sem egyéb alkalmazandó jogi normán. Ugyanis a Kúria egységes szervezetként határozta el anno az uniós jog megkerülését az alábbiak szerint:

A Kúria a magyar jogtörténetben értékállandósági kikötésként megjelentő fogalmat a 6/2013. PJE határozatban találta fel újra, azonban ez az irányelv alkalmazása szempontjából közömbös, ugyanis az EUB által kialakított fogalmak alkalmazása kötelező a tagállamok összes bírósága részére. Márpedig az EUB C-260/18. sz. alatti Dziubak-ügyben hozott ítélete beazonosította az alkalmazott feltétel mechanizmusát, egyértelműsítette az ilyen szolgáltatás lényegét, melyet indexálási mechanizmus névvel kell alkalmazni.

Abból kell kiindulnom, a Kúria bírái nem cáfolhatnak rá a iura novit curia elvre, a tények azonban bizonytalanságot okoznak. Ugyanis kifejtették az alábbiakat:

„A Ptk. meghatározza azt is, hogy a kirovó és a lerovó pénznem eltérése esetén hogyan kell kiszámítani, a teljesítéskor mennyit kell az adósnak fizetnie ahhoz, hogy a kirótt tartozását teljesítse. A Ptk. 231. § (2) bekezdése szerint **a más pénznemben meghatározott tartozást** a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam alapulvételével kell átszámítani. Ez az átszámítás nem jelent pénzváltást, csupán a folyósított összegnek, illetve a törlesztett összegeknek a teljesítéskori árfolyam alapján történő kiszámítását.

A deviza alapú kölcsön mögött – figyelemmel a pénzügyi intézményekre vonatkozó közjogi jellegű szabályokra – devizaforrás áll. Annak vizsgálata, hogy egy konkrét szerződés mögött van-e devizaforrás lehetetlen és egyben szükségtelen is a perekben. A szerződésben meghatározott kamat nem azonos az adott deviza jegybanki alapkamatával, annak meghatározása során más tényezők is megjelennek, ahogy a forint kölcsön kamata sem azonos bankkölcsön esetén a jegybanki alapkamattal."

A vastagon kiemelt rész kapcsán a Kúria egy vélelmet kezel tényként. Előbb a kettőt összemossa, majd közli, hogy lehetetlen a vizsgálata, és nem is szükséges. Abból a szempontból persze nem szükséges, hogy ha kiderülne, nincsen deviza fedezet, akkor különböző nehezen kezelhető problémákkal kell szembesülni. Másfelől a GVH határozott álláspontja az, hogy ez ellenőrizhető lenne, csak „költeni kellene rá".

Abban az esetben, ha napnál világosabban is kiderülne, hogy nem áll az ügyletek mögött deviza fedezet, egy tiszta csalási törvényi tényállással állnánk szemben. Másfelől evidencia, hogy az indexálási mechanizmus nem igény deviza forrást, az teljesen idegen is az alkalmazott ászf jellegétől. E körben az EUB megadta a szükséges értelmezést, a C-260/18. sz. alatti ítélet szó szerint alkalmazandó, a Kúriát nem illeti meg jog a döntés átértelmezésére, szövegének megváltoztatására, hiszen az az EUB hatáskörének korlátozását, kétségbe vonását jelentené. Mint látjuk, a Kúria számtalan esetben „belefutott" e tilalomba, így a Bizottság eljárása jelenleg arra irányul, ez pusztán szakmai hiba, vagy amögött rendszerszintű szándék áll.

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

A 6/2013. PJE határozat sok olyan furcsa dolgot mond, melyet az EUB megadott értelmezései cáfolnak, de egy dolgot ki kell emelnem, hiszen alapvetően az igazolja, hogy a iura novit curia elv a legfelsőbb bírói fórumon megdőlni látszik:

„**Különbséget kell tenni azon esetek között**, amikor a szerződés teljes egészében érvénytelen, illetve amikor a szerződésnek csak egyes körülhatárolható rendelkezései érvénytelenek, vagyis a szerződés részlegesen érvénytelen. Először tehát azt szükséges vizsgálni, hogy az érvénytelenségi ok a szerződést teljes terjedelmében teszi érvénytelenné, avagy részleges érvénytelenséget eredményez."

A 6/2013. PJE határozat tehát ismerte az irányelv 6. és 7. cikkét, illetve a rPtk 239.§ (2) bekezdését[1], mely 2006.03.01-től hatályos a magyar jogban. Valójában majd erről szól a C-80/21. – C-82/21. sz. alatti EUB döntés első kérdésre adott válasza is. Pont ez bizonyítja azt, hogy a Kúria ismerte 2013-ban is, vagy azt megelőzőleg is azon jogelveket, melyet később saját maga tagadott meg.

„A perekben az egész szerződés érvénytelenségét eredményező érvénytelenségi okként szoktak hivatkozni a szerződés jogszabályba ütközésére, nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközésére, uzsorás jellegére, valamint arra, hogy a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányul, illetve színlelt.

a) Maga a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója nem ütközik jogszabályba.

A Ptk.-nak a felek jogait és kötelezettségeit megállapító szerződési jogi szabályai főszabályként eltérést engedő, diszpozitív normák. A Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint ugyanis a felek a szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. A Ptk. pénztartozásra vonatkozó szabályai – ahogy arra a jogegységi határozat 1. pontja rámutat – kifejezetten lehetővé teszik, hogy a felek a pénztartozást devizában róják ki. Ez a jog értelemszerűen kölcsönszerződések esetén is megilleti a feleket. A vizsgált szerződések megkötésekor nem létezett olyan jogszabály, amely tiltotta volna kölcsönszerződések esetén a tartozás devizában történő kirovását. Tiltó rendelkezés hiányában nem volt akadálya annak, hogy a felek jogszabályban részleteiben nem rendezett deviza alapú kölcsönszerződést kössenek."

Sajnos ezzel vitatkoznom kell, ugyanis ez a szerződéses konstrukció az árfolyamrés, mint marzs, és a többi, fogyasztó által át nem látható teher kapcsán tipikusan jogszabályba ütközik, sérti a közösségi jogot, másfelől a 801/B/2002. AB határozat és a 12/2013. (V. 24.) AB határozat alapján jóerkölcsbe ütközőnek minősül. Önmagában az indexálás – értékállandósági kikötés – akkor maradhat tisztességes, ha az alkalmazott jogügylet mechanizmusát, okozatosságát teljes egészében feltárja a szerződéses ajánlat. Az irányelv alapján az EUB törvénykezési gyakorlat az átláthatóság követelményén keresztül ragadja meg a problémát, ennek oka azonban az irányelv célja és hatásköre.

---

[1] **239. §** (1) A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. Jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.

(2) Fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

Az irányelv értelmezéséből nem fakad az, hogy egyébként az ilyen jogügylet ne lenne semmis a rPtk. 200.§ (2) bekezdése alapján egyébként is[2].

A Kúria azonban észleli az ellentmondást, és úgy gondolja meghatározni a törvénykezési gyakorlatot, hogy önmagában a konstrukciót érvényesnek tartja, ám a konstrukció alapján esetlegesen létrejött egyes szerződéseket már ízekre szedi a rHpt. kapcsán:

„Nem maga a szerződéses konstrukció, hanem a konkrét megkötött fogyasztási (2005. január 1-jétől a fogyasztási-, lakossági) kölcsönszerződés ütközik jogszabályba, ha nem felel meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés a)-g) pontjai szerinti feltételeknek. (E rendelkezéseket egyébként a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény 2010. június 11. napjától hatályon kívül helyezte. A Hpt. 213. §-ának rendelkezései pénzügyi lízingszerződésekre nem vonatkoznak. A Hpt. 2. számú melléklet III.5. és 13. pontjai alapján egyértelmű, hogy a fogyasztási-, lakossági kölcsönszerződések fogyasztói szerződések.)

A Hpt. 213. § (1) bekezdése értelmében az a)-g) pontoknak nem megfelelő tartalmú szerződés semmis. E felsorolásban vannak olyan pontok, amelyek az egész szerződés érvénytelenségét eredményezhetik, például, ha a szerződés tárgya, a THM mértéke, illetve a törlesztőrészletek nagysága nincs a szerződésben rögzítve. Más pontok, így pl. a d) pont részleges érvénytelenséget eredményez, mivel a törvényi követelményeknek nem megfelelő tartalmú szerződéses rendelkezések a szerződés jól körülhatárolható részét érintik."

„b.) A deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe. Annak megítélését, hogy egy szerződés mikor tekinthető nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek, a jogalkotó a bíróságokra bízta, e vonatkozásban jogszabályban rögzített támpontokat a Ptk. nem ad. A bírói gyakorlat szerint jóerkölcsbe ütközik az a szerződés, amelyet ugyan a jog nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya, az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti, ezért azt az általános társadalmi megítélés egyértelműen tisztességtelennek minősíti (BH2000.260). A jóerkölcs tehát egy olyan absztrakt fogalom, amely a társadalom általános értékítéletét, általános erkölcsi felfogását fejezi ki.

A deviza alapú kölcsönszerződések megkötésére azért került sor, mert az adós célja az volt, hogy a forint kölcsönszerződések esetén irányadó kamatnál alacsonyabb kamat mellett jusson kölcsönhöz. Erre csak úgy volt lehetőség, ha devizában adósodik el, ami egyben azt jelenti, hogy vállalja az árfolyamváltozás kockázatát, melynek iránya, mértéke előre nem látható, nem kiszámítható. Önmagában a múltbeli tendenciák nem alapoztak meg a jövőre vonatkozó várakozásokat, még akkor sem, ha abból esetleg az árfolyam gyengülésének tendenciájára lehetett következtetni, különös tekintettel arra, hogy az adott időszakban más tényezők, például az euró övezethez történő csatlakozás lehetősége, deklarált célja, ellentétes tendencia kialakulását is előrevetítette; ekkor úgy tűnt, hogy a kockázatot rövid ideig, az euró céldátumként már kitűzött bevezetéséig kell vállalni. A szerződéses konstrukcióból származó árfolyam kockázatot az adós szempontjából kiegyenlíthette az az előny, amely az alacsonyabb kamatban és törlesztőrészletben mutatkozott, tehát mindkét fél realizálhatott számára fontos előnyöket, az aktuális gazdasági, üzleti érdekeinek megfelelően. Így tehát az adóst terhelő árfolyamkockázat nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek nem tekinthető. A deviza alapú kölcsönszerződések megkötésekor ezeket a szerződéseket a társadalom nem ítélte el (BH2012/7/G4.). A szerződéskötést követően bekövetkezett, a fogyasztóra hátrányos változások pedig nem eredményezhetik a szerződés jóerkölcsbe ütközés miatti érvénytelenségét."

Sajnos itt is súlyosan téved a Kúria. Ugyanis nem azért adósodott el a fél ország „devizában", mert az neki előnyös volt, hanem azért, mert belesétált boldog és boldogtalan egy ügyesen felállított csapdába. A Kúria onnan indul ki jogelméleti

---

[2] *rPtk.* **200. §** (1) A szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.

(2) Semmis az a szerződés, amely **jogszabályba ütközik**, vagy **amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek**, kivéve ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. **Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.**

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

fejtegetésében, hogy a forint kamatok nagyon magasak voltak, ám közben elfelejtette, hogy az első Orbán kormány még 1998 és 2002 között milyen ügyesen lavírozott az állami kamattámogatással és az inflációval. A www.fideszkomarom.hu oldal tartalmazta 2017-ben az alábbi szöveget.

*„2001-től a **forintalapú lakáscélú hitelállomány erőteljes növekedésnek indult**. Az új szabályozással a bankok közötti versenyhelyzetet is megteremtette a kormányzat. Ebben jelentős szerepe volt a kedvező kormányzati intézkedések sorozatának, amelynek hatásaként a lakáspiaci kamatok jelentősen csökkentek, a kereskedelmi bankok által nyújtott forintalapú államilag támogatott lakáskölcsönök széles kör számára elérhetővé és megfizethetővé váltak. 1998-ban az új lakáshoz felvett hitel kamatai meghaladták a 26 százalékot. 2002-re a kamattámogatott **kölcsönök ügyfelei már csak 6 százalék kamatot fizettek**."*

*„A szocialista-szabaddemokrata kormányzat új lakáspolitikát kívánt megvalósítani. 2002-2003-ban elkészült ugyan az akkori lakásügyi kormánybiztos irányítása alatt a Nemzeti Lakásprogram, de ez nem emelkedett a kormánypolitika szintjére. **Hiányzott a távlati lakáspolitikai célkitűzés és jövőkép, ami leépülő lakáspolitikához, problémákhoz, változó sikerű intézkedésekhez vezetett.** 2004 novemberében Csaba Lászlóné a lakásügyi kormánybiztos azzal indokolta lemondását, hogy a kormányzati struktúrán belül a regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter foglalkozik a továbbiakban a lakásügyekkel.*
*Az akkori kormány a lakástámogatási rendszer finanszírozhatatlanságára és igazságtalanságára hivatkozva **korlátozásokat léptetett érvénybe**, amelyek a forintalapú támogatott hitelek iránti keresletet jelentősen visszaszorították. A kiigazítás legfontosabb eleme az volt, hogy **2003 közepétől a lakáshitelek jogosultsági feltételei jelentősen szigorodtak**, ezt követte a lakáshitelek után járó **szja-kedvezmények korlátozása**, majd 2007-től a **teljes megszüntetése**. A forintalapú támogatott **forint-hitel felvétele lehetőségének beszűkülésével párhuzamosan felfutott az ingatlanfedezettel nyújtott devizaalapú hitelállomány**."*

A baj csak az, hogy jómagam már 2006-ban belesétáltam az csapdába, és számtalan ügyfelem már azt megelőzően. Teljesen közömbös, melyik politikai elit volt éppen hatalmon, amikor a forint kamatok az egekbe szöktek és e hátrány kiküszöbölésére megjelentek az un. deviza alapú hitelek. Pláne azért, mert emlékeim szerint az az MNB-ből indult még az ezredforduló környékén. És ez könnyen hihető, mert a támogatott lakáshitelek látszólag felvirágoztatták építőipart, de például az ÁFA-csalások klasszikus körét hozták létre, ráadásul teremtettek egy kezelhetetlenül nagy eladhatatlan tömeget. Ám a bankoknak a pénzügyi lufit tovább kellett fújniuk.

A 2008-as amerikai pénzügyi válság jól megmutatta, a jelzáloglevelekkel történő spekuláció fedezetlenné tette a hitelállomány döntő többségét. A folyamat fenntartása érdekében gyorsítani kellett a hitelezést, és olyan fogyasztók nyakába is hitelt varrtak, aki képtelen volt a minimális törlesztésre is. ***Magyarországon a hitelek egyre nagyobb hányada nem likviditási nehézséget oldott meg, hanem jövedelmet pótolt.*** *Az, hogy az eleve visszafizethetetlen hitelt mekkora kamatra adták, teljesen közömbös volt.*

Az un. deviza alapú hitelek alacsony kamata csak egy ügyes mézesmadzag volt, ahol a csali maga a hitel volt, az elkövetési magatartás meg a bankfiókokban úgy valósult meg, hogy a banki képviselők egyetlen feladata az előre elkészített okiratok aláírattatása volt.

De itt vissza kell térni a 2008-2009 közötti időszakra:

A fogyasztók ezen időszakban jellemzően azt vitatták, hogy a hitelezés során a deviza valójában nem játszott szerepet, így a fogyasztók által vállalt árfolyam-kockázat egy nem létező jogügylet miatt vállalt kockázatot jelentett, így a technikailag kimutatott árfolyam ingadozásból adódó többletkiadás nem terhelheti az ügyfelet jogalap hiányában.

Ha egy átlagember nem is, de egy jogvégzett, gyakorló ember felismeri a különbséget a deviza hitel és a forint hitel között. Amikor megismertem azt a szókapcsolatot, hogy „deviza-alapú hitel", nyilvánvalóan kíváncsi lettem arra, hogy mi mindennek az alapja. Mivel sem én, sem ügyfelem nem vagyunk bankjogászok, úgy véltem, hogy a PSZÁF[3] tájékoztatójában alappal lehet bízni, így a gondolatmenetet vezessük végig ezen, hiszen a költségvetés súlyos milliárdokat költ arra, hogy a PSZÁF tegye a dolgát:

A kiadvány nálam lévő példánya 2008 júliusában került kiadásra, azonban ez már a második kiadás volt.
A PSZÁF saját honlapján is hasonló tájékoztatót tett közzé, és a figyelmes bankba járó állampolgár megtalálhatta a roppant dizájnos könyvecskét gyakorlatilag az összes kereskedelmi bank polcain.

Külön szeretném felhívni a figyelmet, hogy a bankfiókok alkalmazottai, de még a fiókvezető igazgatók sem tudnak többet a deviza-alapú hitelekről, mint amit ebből megtudhatunk.

Korábban a PSZÁF illetékes főosztályát is megkerestem a pénzügyi vállalkozások, bankok visszaéléseivel kapcsolatban, egy kollegiális eszmecsere során megtudtam, hogy a pénzintézetek gyakorlatilag a felügyelettől is megtagadják bizonyos információk átadását üzleti titokra hivatkozással. Ez a jelenség – előre bocsátom – akképpen jellemzi a bankokat, hogy alappal feltehető, a háttérben egyezették a bankvezetők védekezéseiket.

Az általános előzmény tehát nem más, minthogy az ember bemegy bármelyik kereskedelmi bankba és csak a megjelenés, az arculat tetszésindexe alapján választhat, mert gyakorlatilag az összes pénzintézet ugyanazt a politikát folytatja, és az elmúlt években, hónapokban merev ellenállást tanúsítottak annak irányába, hogy ne lehessen kötelezővé tenni a banki folyamatok áttekinthetőségét.

[3] *Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete – Wikipédia (wikipedia.org)*

Mivel tehát a hazai jogszabályokban csak a devizahitel fogalmát lehet megtalálni, nézzük meg, hogy a felügyelet vezetése mit mivel magyaráz? A devizahitel lényege nem a devizában meghatározás, hanem a devizában folyósítás és ugyanabban a pénznemben fennmaradó követelés. Ebben az esetben értelemszerűen beszélhetünk árfolyam- kockázatról, már amennyiben valaki nem pont ugyanabban a devizában gazdálkodik, mint nagyon sok hazai vállalkozás.

A „pénznemben meghatározzák" szóösszetétel már eleve megtévesztő és helytelen a fentiek alapján. Az első bekezdéséből nem következően a PSZÁF azonnal csúsztatni kezd. A devizahitellel összemossa a „deviza-alapú" hitelt, és kijelenti, hogy „devizában vannak nyilvántartva". De mit is jelent az a „nyilvántartás"? Ezt senki nem tudja. Ugyanis a számviteli nyilvántartások nem teszik lehetővé a mérleg szerinti USD vagy EUR, avagy CHF kimutatásokat.

És vajon miért tartozik valaki devizában? Azért, mert devizában kapta a hitelt? Nyilvánvalóan, mert csak így értelmezhető az árfolyamkockázatra vonatkozó ügyféltájékoztatás is. Érdekes, hogy a PSZÁF a lényegi rész már a kisbetűs lábjegyzetbe rejti, de az voltaképpen nem zavaró egy jogász számára.

MI A DEVIZAHITEL?[1]

- A **DEVIZAHITEL** olyan hitel, amelynek összegét nem forintban, hanem valamely más pénznemben határozzák meg: a magyarországi gyakorlat szerint jellemzően svájci frankban, euróban vagy japán jenben.

- Az Ön hiteltartozása és a törlesztőrészletek tehát devizában vannak nyilvántartva, Ön devizában tartozik. A devizahitelek kamata alacsonyabb a forinthitelekénél, mivel az említett devizák esetében a piaci kamatok is alacsonyabbak a forint kamatszintjénél. Az adott hitel esetén érvényes ügyleti kamat mértékét a piaci kamaton túl persze egyéb más tényezők is befolyásolják.

- Mivel a hitelre általában forintban van szükség, Ön a banktól[2] devizahitel esetén is forintban kapja meg a hitelösszeget, melyet forintban is kell majd törlesztenie. Természetesen vannak olyan devizahitelek is, ahol a folyósítás és a törlesztés is devizában történik (ld. az 1. lábjegyzetet).

1 Megkülönböztethető a devizahitel és a deviza alapú hitel. Devizahitelnél a folyósítás és a törlesztés is ténylegesen devizában történik. Deviza alapú hitelnél a folyósítás és a törlesztés forintban történik, de devizában van meghatározva a hitelösszeg és a törlesztőrészlet. Kiadványunkban – a köznyelvben elfogadott szóhasználatnak megfelelően – devizahitelen ez utóbbit, tehát a devizában nyilvántartott, de forintban folyósított és törlesztett hitelt értjük.

2 Ebben a kiadványban az egyszerűség kedvéért a bank szót használjuk, de devizahitelt más hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások is nyújthatnak.

DEVIZAHITEL 3

Azaz a fogyasztónak azt adják be a bankok, hogy a devizahitel és a „deviza-alapú" hitel egy és ugyanaz, csak annyi a különbség, hogy az „alapúnál" forintban folyósítják, mert arra van szüksége a polgárnak. De ez mennyire szükségszerű kérdés?

A kereskedelmi bankok deviza árfolyama nagyságrendekkel hátrányosabb az állampolgárok számára, mint az „utcai" pénzváltóké, melyek országunk legális vállalkozásainak tekinthetőek. Azaz a hitellel kapcsolatos pénzváltási tevékenység a kereskedelmi bank el nem hanyagolható – talán legfőbb – árbevétel termelő ágazata, így a bankok kerekperec meg is tiltották, hogy az állampolgár máshol vegyen frankot, eurót, dollárt, bármit. Illetve tiltották a devizában való törlesztést, hiszen így jelentős pénzváltási díjtól esnének el. Fentiek alapján könnyű belátni, hogy a forint folyósítás és törlesztés kikötése kétoldali pénzváltási lehetőség biztosított a bankok számára, mely során az ÖSSZES kereskedelmi bank egyetértett.

DEVIZA: számlapénz a külföldi ország pénznemében

VALUTA: készpénz a külföldi ország pénznemében

100 EURÓ A BANKSZÁMLÁN: deviza, míg ugyanaz a 100 euró bankjegyben: valuta

• Mivel a bank a devizában nyilvántartott hitelt forintban folyósítja, azt át kell váltani forintra. Ehhez a bank **devizavételi árfolyamot** alkalmaz, mintha megvásárolná az ügyféltől azt a devizaösszeget, amelynek ellenértékét forintban kifizeti. A hitel törlesztésekor ugyanez fordítva játszódik le. Amikor Ön a törlesztőrészletet fizeti forintban, a bank azt **deviza-eladási árfolyamon** számítja át devizára, mintha eladta volna Önnek a törlesztéshez szükséges devizaösszeget. Van bank, amelyik ezért az átváltásért külön díjat is felszámol (átváltási vagy konverziós díj).

4 DEVIZAHITEL

A devizát át kell váltani forintra *– mondja a PSZÁF.*

Azaz itt egy olyan ügyletről van szó, ahol a svájci frankot majd leváltják forintra és később, a törlesztések során a forintomat átváltják svájci frankra.

Megérettem a devizavételi árfolyam fogalmát, de azt nem, hogy a bank „mintha megvásárolná" azt a devizaösszeget, amelynek ellenértékét kifizeti. Miért, nem vásárolja meg? Én úgy tudtam, igen, hiszen óriási összegeket kellett ezen a jogcímen kifizetni.

Egy példánál maradva: egy 2 millió forintos kifizetésnél a folyósítás pillanatában fennálló tartozás már nem 2 millió forint, hanem több. És kiemelem, itt csak egy szempillantásnyi idő telik el. A 2 milliót úgy kapom meg, hogy a CHF-et eladom a banknak, mely árfolyam rosszabb, mint a deviza közép árfolyam. Azaz a tartozásom nem 2.000.000.-Ft-nak megfelelő CHF, hanem annál több. Ha vissza szeretném fizetni egy másodperccel később, akkor a kifolyósított forintom már nem elegendő a tőketörlesztésre, hiszen a vételi és eladási árfolyam között jelentős a különbség.

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

Fenti előzmények után kellett értelmezni a PSZÁF tájékoztatóját az árfolyam-különbség esetében is.

Az árfolyamkockázat esetében újra előjön a devizában nyilvántartás. A deviza-alapú hitelek esetében értelemszerűen merült fel az a tény, hogy a bank CHF-ben vesz fel hitelt, mivel annak kamata alacsony, így a lakosság részére a forint-hiteleknél alacsonyabb kamatokkal tud számítani. Ehhez képest érthetetlen most, hogy miként lehet összetéveszthető a deviza- és forinthitel kamata? (pl. a banki TV-reklámok sora, etc.)

Tehát a szerződéskötéskor elfogadta a felperes azt a feltételrendszert, hogy ha a bank devizában vállal kötelezettséget, akkor ezt vállalja ő is. Az árfolyamkockázatról szóló kioktatás is erre irányul. És ezzel önmagában még nem is lenne baj. A gond ott kezdődik, hogy a kereskedelmi bankok egyértelműen elismerik, nem vettek fel deviza-hiteleket refinanszírozás) ahhoz, hogy a lakosságnak hitelezzenek, hiszen forint-megtakarítások terhére hiteleznek.

A devizában történő nyilvántartásnak tehát nem előfeltétele a mögöttes deviza kölcsönfelvétel a bank részéről. A nyilvántartás inkább hasonlítana egy értékállósági kikötéshez, mint máshoz. De mennyiben megtévesztő az egész? Szerintem csodálatos ötlet volt a bankok részéről, hogy a lakossággal olyan nem létező devizaváltásokat fizettetnek meg, melyről jelen esetben szó van.

- A vételi és eladási árfolyam különbözik. A vételi árfolyam alacsonyabb az eladásinál. A különbség mértéke változó, de az Ön számára mindenképpen **költséget** jelent.

- Devizahitelt kínálnak ingatlanfedezettel lakáscélra és szabad felhasználásra, továbbá személyi kölcsönként. Ingatlanlízinget és gépjárműhitelt is lehet devizában igénybe venni. Az államilag támogatott lakáshitelekről és a lakás-takarékpénztári kölcsönökről fontos tudni, hogy azokat devizahitelként nem folyósítják.

MILYEN KOCKÁZATAI VANNAK A DEVIZAHITELNEK?

- A forinthiteleknél már megszokhattuk, hogy változik a hitelek törlesztőrészlete, ha nő a kamat vagy a kezelési költség. A devizahitelek törlesztőrészlete azonban más okból is nőhet:

- Ha Ön a devizahitelt forintban törleszti, akkor számolnia kell **árfolyamkockázattal**. A törlesztőrészlet ugyanis devizában van meghatározva és azt számolják át forintra. Ezért, ha változik az adott deviza forintban kifejezett árfolyama, akkor változik a törlesztőrészlet is.

DEVIZAHITEL 5

Ma hazánkban az EUR bevezetésének legnagyobb ellenérdekeltségét a kereskedelmi bankoknál találjuk, melyek túlnyomó többsége külföldi tulajdonban van. A forint elleni támadások, manipulációk végett a forint iszonyat mélyrepülésbe kezdett és a bankok a megnövekedett árfolyamváltozások miatt extra profitot realizálhatnak a pénzváltásból, mely tulajdonképpen egy nem létező banki folyamat. Azaz a bank úgy keres pénzt, hogy nem tesz érte semmit.

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

A Gazdasági Versenyhivatal a P-778/2009. sz. alatti eljárásában arról tájékoztatott, hogy nem indít versenyfelügyeleti eljárást egy bizonyos pénzintézettel szemben. Attól függetlenül, hogy e döntéssel egyetértünk, vagy sem, illetve a jövőben ennek ellenére indult-e ilyen eljárás, vagy sem, érdemes idézni a GVH tájékoztatásának néhány kulcsmondatát.

- *A GVH – miként más hatóság és szervezet – axiómaként fogadja el, hogy a forint- és devizahitelek kamatai közötti különbség segítette elő a „deviza alapú hitelek" elterjedését. Ez egy olyan vélelem, mely egyrészről megdönthető, másrészről semmi alapja sincsen, hiszen a hitelek kamatait nem jogszabály, vagy költségvetési rendelkezés, hanem a pénzpiacon diktáló bankok határoznak meg. Azaz tényként kell elfogadni, hogy a forint- és deviza hitelek között volt kamat különbség, de arra semmilyen okot nem lehet találni, hogy a kamatok összegét miért pont ennyiben kalkulálták a pénzintézetek. Így tehát ezt a feltételezést nem szabad eleve ügydöntőnek elfogadni. Csupán az a biztos, hogy a forinthitelek kamatait olyan magasra tették a pénzintézetek, hogy a jóval alacsonyabb kamatokkal terhelt „deviza alapú hitelek" kedvezőbbnek tűntek fel a lakosság szemében. Azaz nem azért választották az adósok a „deviza alapú hiteleket", mert azok összességében olcsóbbak voltak, hanem azért, mert a bankok ezt láttatták az adósokkal. A banki termékek értékesítésére vonatkozó vásárlói döntéseket eleve befolyásolták, illetve a nem elégséges tájékoztatás során az adósok nem feltétlenül hozhattak megalapozott döntéseket.*

- *A hitel-kalkulátorok adatai teljesen indifferensek, hiszen a „deviza alapú hitelek" során a quasi pénzváltásból származó árbevételt nem tartalmazza a THM, így az egész kalkulációs folyamat hamis. Ráadásul e kalkuláció megtagadta a professzionális hitelező futamidőre vetített előrejelzéseit. (lásd: C-186/16. Andruicic-ügy ítélete)*

- *Szintúgy hamis a GVH általános érvelése, mely szerint magánszemélyek választhatnak deviza- és deviza alapú hitelek között, mivel a kereskedelmi bankok döntő többsége nem nyújtott deviza hitelt belföldi magánszemélynek, ugyanis azok jövedelme nem keletkezett devizában és a jövedelem nem nyújtott fedezetet a forint elértéktelenedéséből eredő kockázatokra.*

- *A hitelezők szerződései és ÁSZF-je nem ad semmilyen tájékoztatást a deviza alapú hitelek jellemzőiről, csupán az árfolyamkockázatra koncentrál. Ennél fogva az ÁSZF és maga a szerződés megtéveszti az adóst, aki nem ismerheti fel az ügylet lényegét.*

- *A PSZÁF elemzései sem lehetnek ügydöntőek, pláne úgy, hogy a deviza alapú hitelezés de facto és de jure létét nem is vizsgálja.*

Változás csak 2011-2012 között állt be, amikor a nemzeti bíróságok már tömegével másolták egymás ítéleteit a vételi- és eladási árfolyamok alkalmazásának tisztességtelensége kapcsán.

Így jutunk el a Kásler-ügy alappereihez, mely gyönyörű leképzése a Kúria önkényének:

I. A Békés Megyei Bíróság előtti 5.P.20.360/2010. sz. alatti elsőfokú eljárás

A csatolt anonimizált ítélet rendelkező része szerint a kölcsön összegének és az adósok terheire vonatkozó indexálás kapcsán észlelt semmisségi okot. Alapvetően csak az eladási árfolyam alkalmazását találta tisztességtelennek.

A 2011. december 8. napján kelt elsőfokú ítélet meghozatala előtt a megyei bíróság a iura novit curia elve alapján képes volt alkalmazni a 93/13/EGK tanácsi irányelvet és ismerte a releváns EUB döntéseket is.

Ehhez képest meglepő, hogy a C-618/10. sz. alatti EUB döntésben foglaltak figyelmen kívül hagyásával merte érvényessé nyilvánítani a fogyasztói kölcsönszerződést oly módon, hogy

- *egyes általános szerződéses feltételek semmisségét deklarálta, de nem foglalt állást a szerződés egészének semmissége felől,*
- *az eladási árfolyamokat „kicserélte" a vételi árfolyamokra, így az alkalmazott árfolyamokat „egyneművé" tette, mely valójában meghagyja az indexálást a szerződésben, csak a vételi- és eladási árfolyamok különbségéből eredő marzstól fosztja meg a hitelezőt,*
- *az árfolyamkockázat fennmaradt, illetve a devizában kirótt pénztartozás is.*
- *a bíróság az irányelvet nem alkalmazta a jogvitában, valójában az uniós jog egészét rekesztette ki a jogvitából, ezzel kétségbe vonta az EU alapszerződéseit.*
- *A rPtk. 231.§ (2) bekezdését alkalmazta az adósi kötelezettség teljesítése kapcsán, azonban messze elkerülte azt a lényegi kérdést, hogy az egyedileg megtárgyalt forint összegből milyen árfolyammal számolták ki a devizában kirótt pénztartozást.*

II.A Szegedi Ítélőtábla előtti Pf.I.20.052/2012. sz. alatti másodfokú eljárás

A másodfokú döntés – érdemét tekintve – az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A határozat kelte 2012. április 26.

- *Az ítélőtábla nem volt hajlandó alkalmazni az irányelvet és a releváns EUB döntéseket, ezzel eloldotta magát az uniós jog hatályától, és az alkalmazandó anyagi jog tekintetében önkényessé vált.*
- *Érdekes az indokolás utalása az Alkotmánybíróság 32/1991. (VI.6.) sz. alatti határozatára (32/1991. (VI. 6.) AB határozat (jogiportal.hu)*
- „A már megkötött szerződések tartalmának utólagos, jogalkotói (közjogi) eszközökkel való megváltoztatása az ilyen jogszabály alkotmányosságát veti fel, ezért a törvényhely alkotmányos értelmezését az Alkotmánybíróság a 32/1991. (VI.6.) AB határozatában fejtette ki. Rögzítette, hogy a Ptk. 241. §-a alapján indult perben a bíróság feladata egy-egy konkrét szerződés megbomlott egyensúlyát helyreállítani. „A társadalmi méretű változásoknak a szerződések nagy tömegét azonosan érintő következményeit azonban az

egyes peres eljárások keretei között nem lehet célszerűen megoldani, itt már indokolt, hogy a törvényhozás dolgozzon ki általános megoldást".” – *mondja az ítélőtábla jogerős döntésének indokolása.*

- *Csakhogy az 1991-es AB döntés nem vehette figyelembe azt, hogy Magyarország 2004-ben csatlakozik az Európai Unióhoz, és annak joga a magyar jog részévé válik.*
- *Megdöbbentő, hogy egy 2012-es ítélőtáblai határozat leragad az EU-csatlakozás előtti szakmai szinten.*
- *A tábla szerint:* „A devizaalapú hitel **forint hitel, értékállandósági kikötéssel**: az adós mindig az aktuális devizaárfolyam átszámításával (és nem „átváltásával") köteles törleszteni a forinthitel tartozását. Az ebből fakadó árfolyamkockázatot az adós viseli; nem tisztességtelen, nem érvénytelen a szerződés, ha az adós a résztörlesztéskor a folyósításkori árfolyamhoz képest eltérő aktuális devizaárfolyam átszámításával (de nem „átváltásával") köteles törleszteni a forint hitelét.”
- *Illetve:* „A bank részéről devizaalapú kölcsön esetén akkor tisztességes a kikötés, ha a folyósítás és a törlesztés elszámolása **egynemű devizaárfolyam alkalmazásával** történik, azaz a folyósításkori és törlesztéskori devizaárfolyamot egyaránt vagy vételi, vagy egyformán eladási, vagy középárfolyamon számolják”.
- *Valójában a tábla helyesen ismerte fel az értékállandósági kikötés lényegét azzal az apró hibával, hogy nem jogosult behelyettesítésre, így a szerződés egészében válik teljesíthetetlenné. Ezt a Kúria fel is ismeri majd!*

III. A Kúria előtti Gfv.VII.30.160/2014. sz. alatti felülvizsgálati eljárás

A Kúria előzetes döntéshozatali kérelemmel élt, és az előterjesztése a Bizottság előtt ismert. Úgyszintén a C-26/13. sz. alatti döntés. A Kúria tisztában volt az alábbiakkal:

a) A vételi- és eladási árfolyamok alkalmazásának tisztességtelensége miatt a feltétel semmissége folytán az egész szerződés teljesíthetetlenné válik.
b) A C-618/10. sz. alatti Banco Espanol-ügy ítélete alapján a nemzeti bíróságot nem illeti meg semmilyen jog egyéb feltétel behelyettesítésére.
c) A szerződéskötési autonómiát tiszteletben tartotta.

A meghozott kúriai felülvizsgálati döntés már szöges ellentétben állt az EUB ítéletével, és az irányelvvel:

- *A másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatta úgy, hogy az összes olyan szerződéses rendelkezést semmisnek deklarálta, mely a vételi vagy eladási árfolyamokat alkalmazta.*
- *Ezen túlmenően nem helyettesített be semmilyen egyéb feltételt.*
- *Az ítélet indokolása is a res judicata része, így az indokolásban szereplő jogi értékelés vált contra legemmé.*
- *Ugyanis a Kúria nem mondta ki az egész szerződés érvénytelenségét, habár az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében ezt már valójában szükségszerűnek érezte.*
- *Az azonban igaz, hogy a tisztességtelen feltételek elhagyása utáni jogi állapot (teljes érvénytelenség) nem követeli meg a külön bírósági ítéletet (jogi tény a*

semmisség), azonban a szerződés teljes érvénytelensége deklarálásának hiánya további jogvitához, jogbizonytalansághoz vezet, így sérült a teljes érvényesülés és a hatékony jogvédelem elve.

- „A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet meghozatalát követően az EU Bíróság a C-618/10. számú Banco Espanol-ügyben hozott ítéletében egyértelműen akként foglalt állást, hogy a nemzeti bíróságoknak nincs lehetőségük a szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása esetén a szerződési feltételek módosítására, kiegészítésére. (Ezt a jogértelmezését az EU Bíróság a C-488/11. számú Brusse-ügyben hozott ítéletének 60. pontjában is megerősítette.) **Az EU Bíróság a C-618/10. számú Banco Espanol-ügyben hozott ítélete ugyanakkor jelen ügytől részben eltérő tényállás mellett született."**
- *A Kúria a fentiekkel korlátozta az EUB döntésének hatályát, holott a hasonlóság követelménye fennállt, ugyanis a behelyettesítés tilalma nem a peres jogviták tényállásától függ, hanem az irányelv által elérni kívánt céltól. Márpedig ez a visszatartó erő alkalmazásának szükségessége, etc.*
- „A hivatkozott ügyben ugyanis a tisztességtelennek talált szerződési feltétel elhagyásával a szerződés egyéb rendelkezései teljesíthetőek voltak." – *mondta ki az ítélet, csakhogy ez nem igaz. Ugyanis a rPtk. 231.§ (2) bekezdés alapján nem számítható ki a HUF-ból a CHF. Ez egy szimpla hazugság.*
- *Másfelől a Kúria az EUB ítéletét csonkította, ugyanis a diszpozitív norma behelyettesíthetőségét a Bíróság nem általánosan, hanem csak szűkített körben, bizonyos feltételek esetében tette lehetővé. És ez a fogyasztót érő azon kifejezetten hátrányos következmény, mely abból fakad, hogy a teljes semmisség esetében egyösszegben kelljen visszafizetni a kapott összeget. Mivel a Kúria nem a teljes semmisséget állapította meg, szóba se kerülhetett egy diszpozitív norma behelyettesítése.*
- *A Kúria a teljes és részleges semmisséget folyamatosan keverte ítélkezési gyakorlatában.*
- *A Kúria egyszerűen nem kíváncsi a fogyasztó álláspontjára a jogvédelem hatályát illetően.*
- *A Kúria a szerződés tartalmát valójában mégis módosította az indokolásban rögzítettek szerint:*

A fent kifejtetteknek megfelelően a szerződés tartalma az alábbiak szerint módosult:
I.1. pont második mondata:
„A kölcsön összegének Devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes MNB hivatalos devizaárfolyamon történik, melyről az Adósokat a Hitelező a folyósítási értesítő megküldésével tájékoztatja."
III.2. pont alábbi rendelkezései:
„Az egyes fizetendő törlesztő részletek forint összegét az esedékesség napját megelőző napon érvényes hivatalos MNB deviza árfolyamon határozza meg.
A Hitelező az első törlesztő részlet folyósítás napján érvényes, a hivatalos MNB deviza árfolyamon számított Deviza összegéről a folyósításról szóló értesítő megküldésével tájékoztatja az Adósokat.
A Hitelező az MNB által alkalmazott hivatalos deviza árfolyam, a hirdetményben közzétett hiteldíj változása esetén a megváltozott hiteldíj és a még hátralevő futamidő alapján havonta jogosult meghatározni az Adósok által fizetendő törlesztő részlet összegét."

Azaz, a Kúria megszegte mégis a C-618/10. sz. alatti ítéletben foglaltakat.

IV. A 2/2014. PJE határozat

2/2014. számú PJE határozat | Kúria (kuria-birosag.hu)

A Kúria az uniós jogot a jogegységi határozatával írta felül – teljesen tudatosan és egyenes szándékkal. A kúriai tanács elnöke 2023. március 15-én a legmagasabb fokú állami kitüntetést vehette át ezért: Állami kitüntetésben részesült dr. Vezekényi Ursula | Kúria (kuria-birosag.hu)

3. A folyósításkor a pénzügyi intézmény által meghatározott vételi, a törlesztésekkor pedig az eladási árfolyamok (különnemű árfolyamok) alkalmazása tisztességtelen, mert ezekkel szemben nem áll a fogyasztónak közvetlenül nyújtott szolgáltatás, így az számára indokolatlan költséget jelent. E rendelkezések azért is tisztességtelenek, mert alkalmazásuk gazdasági indoka a fogyasztó számára nem világos, nem érthető, nem átlátható. A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekben szereplő vételi és eladási árfolyamok, mint átszámítási árfolyamok helyett az Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama válik a szerződés részévé a Ptk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív törvényi rendelkezésre tekintettel, ***mindaddig, amíg kógens törvényi rendelkezés nem lépett azok helyébe.***

Azaz, a Kúria pontosan tudta, hogy egy kógens normát azért kell megalkotni, hogy annak EUB általi vizsgálatát kivonják az irányelv és az EUB hatálya alól.

~ ~ ~

A ***Bíróság 2022. szeptember 8-i D.B.P.ügyben hozott (C-80/21.-C-82/21.,*** *ECLI:EU:2022:646) alatti ítéletét ismeri a Kúria is. Csakhogy a Kúria kialakította azt a furcsa nézetet, hogy „lengyel-ügyet nem alkalmazunk", és hasonlók.*

A Kúria a fentebb ismertetettek szerint pontosan ismerte kötelezettségét a részleges vs teljes semmisség kapcsán, azonban SOHA, EGYERTLEN PERBEN sem sikerült tetten érni a konkrét vizsgálatot. Ha a Kúriában lenne hajlandóság az uniós jog alkalmazására, akkor a fenti ügyben az első kérdésre adott válasz kapcsán figyelembe vette volna minden felülvizsgálati eljárásában a megdönthetetlen törvényi vélelmet [DH1 tv. 3.§ 1) bekezdés] és elgondolkodott volna azon, az részleges semmisséget okoz-e vagy nem, a maradék taralommal a szerződés teljesíthető-e vagy sem. Nem ez történt, hiszen maga a Kúria hozta létre azt a helyzetet, hogy a rPtk. és az Irányelv megszegésével orvosolni kívánt egy részleges semmisségi okot.

A második és harmadik kérdésre adott választ a C-26/13. sz. alatti ítéletben foglalt korlátok között kell alkalmazni, ugyanis részleges semmisség esetében semmilyen norma – még diszpozitív sem – helyettesíthető be. Ebből kifolyólag az eljáró bíró pontosan tudta, csak azt tudatosan mellőzte, hogy a 2/2014. PJE határozat az irányelvvel ellentétes, így azt mellőzni kell.

A teljes érvénytelenség esetében a C-26/13. sz. alatti Kásler-ügy korlátokat állított fel, mely esetben lehetséges diszpozitív norma behelyettesítése: a különösen jelentős hátrány kiküszöbölése, illetve a fogyasztó kioktatását követően megtett, ügydöntő jelentőségű jognyilatkozata, igényli-e a jogvédelmet, vagy sem.

A Kúria bírái kigrammozták, hogyan lehet meghekkelni a C-26/13. sz. alatti ítéletet, és a C-51/17. sz. alatti Illyés-ügy ítéletét tudatosan félremagyarázva a látszatot sokáig fenn is tartották. Mivel észrevették, hogy a Bíróság nem alkalmazta a „kógens" kifejezést tilalmában, így a jogalkotót rá kellett bírni egy ilyen norma megalkotására, majd kivonni az Irányelv hatálya alól.

*A fenti kúriai próbálkozás felett a **Bíróság 2023. március 16-i M.B. és társai ügyben (C-6/22., ECLI:EU:C:2023:216)** döntése mondott quasi ítéletet:*

Valakik, valamilyen okból alakítottak egy Kötelmi jogi Szakmai Műhelyt. Az alábbi kérdésben „kibújt a szög a zsákból":

> **7. A skype értekezlet során felvetett további kérdések:**
>
> **Az egyik tag felvetette, hogy az adósok újabb hivatkozása szerint az uniós jognak (A TANÁCS 1993. április 5-i 93/13/EGK IRÁNYELVE a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről 8.b. cikk) a tisztességtelen szerződési feltételeket alkalmazó hitelezőkkel szembeni szankciókra vonatkozó szabályai nem érvényesülnek akkor, ha a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítására kerül a sor, ezért a fogyasztó az eredeti állapot helyreállítását kérheti.** A résztvevők egységesen foglaltak állást arról, hogy az irányelvből ez nem következik, a DH tv-ek rendelkeztek az érvénytelenség jogkövetkezményeiről, ezen törvényekkel szembeni EUB döntés sem született.

Az emlékezetőben foglaltak nem csak valótlanságot tartalmaznak a fenti körben, hanem annak szövege konkrétan megjelent a közelmúlt számos ítéletében.

Azaz, „hun' van az leírva", hogy nem lehet alkalmazni a kógens norma behelyettesítését? Kérem szépen, a C-6/22. sz. alatti ítélet mondta ki:

> 64 *A fenti megfontolásokra tekintettel a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy **azzal ellentétes az, ha a nemzeti bíróság** az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely feltétele tisztességtelen jellegének megállapítását követően a benne foglalt tisztességtelen kikötés mellőzéséből eredő hiányosságokat **a nemzeti jog valamely, nem diszpozitív jellegű szabályának alkalmazásával orvosolja**. Mindazonáltal az ő feladata, hogy belső jogának összességét figyelembe véve minden szükséges intézkedést megtegyen annak érdekében, hogy megvédje a fogyasztót azon különösen káros következményektől, amelyeket a szerződés megsemmisítése a fogyasztóra nézve előidézhet.*

Az ítélet teljes és értő elolvasása nem megkerülhető a perekben. Ha ez megtörténik, érdemes felvetni a kérdést, azon bírók, akik az irányelvet sértő módon ítélkeztek, próbálkozhatnak még hosszasan, vagy érdemes lenne feladni e próbálkozásokat, és más ügycsoportra áttérni, ugyanis cselekményük társadalmi tragédiát okozott, és az egyéni szociális, egzisztenciális problémák nem adnak kimentést a bírói felelősség alól.

~ ~ ~

*Örömmel kell feltételeznem, hogy a Kúria már ismeri a **Bank M. ügyben közzétett C-520/21. sz. alatti indítványt.** Anthony Michael Collins főtanácsnok nem igazán mond mást, mint amit előadtam a C-705/21. sz. alatti ügyben a Bíróság előtt, ez visszaigazolást jelent számomra szakmai szempontból.*

> 39. *A 93/13 irányelv – amint a huszonnegyedik preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik – arra kötelezi a tagállamokat, hogy megfelelő és hatékony eszközöket biztosítsanak annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását. A nemzeti bíróság feladata, hogy a tisztességtelennek nyilvánított, és ennélfogva semmis szerződési feltétel*

alkalmazását egészen egyszerűen mellőzze annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában, kivéve ha a szerződési feltétel alkalmazásának mellőzését a fogyasztó ellenzi.(19) Ebből következik, hogy egy tisztességtelennek minősített szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást. ***Ennélfogva egy ilyen feltétel tisztességtelen jellege bírósági megállapításának főszabály szerint azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett feltétel hiányában lenne.****(20)*

A 2016. december 21-i Gutiérrez Naranjo és társai ítélet (C-154/15, C-307/15 és C-308/15, EU:C:2016:980, 61. pont) ismert volt minden magyar bíróság előtt, mégis meghekkelték az uniós jogot azzal, hogy a DH tv. kógens normájának behelyettesítése jelenti az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállítását. Ez azon bírók alkalmatlanságát veti fel, akik ezen kijelentést hangoztatták.

40. A nemzeti bíróság azon kötelezettsége, hogy mellőzze az olyan tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazását, amely jogalap nélkül kifizetettnek bizonyuló összegek fizetésére kötelez, ezzel egyező összegű visszafizetési kötelezettséget eredményez. Az ilyen visszafizetési kötelezettség hiánya veszélyeztetné a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikke (1) bekezdésének visszatartó hatását.(21)

A visszatartó erő alkalmazása nem állt a magyar bírók szándékában, szemük előtt az lebegett, hogy az uniós jog megkerülésével biztosítsák azon marzsot a tisztességtelenül eljáró hitelezők és jogutódjaik számára, melytől az irányelv alapján elesnének.

42. A szerződés egyes feltételei tisztességtelen jellegének megállapítása által a szerződés érvényességére gyakorolt hatásokat illetően a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata előírja, hogy „ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket". E rendelkezés célja a felek közötti egyensúly helyreállítása elvileg egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása.(23) A szerződés főszabály szerint úgy marad fenn, hogy csak a tisztességtelen feltételek elhagyása jelentsen módosulást, ha a belső jog értelmében az ilyen módon való fennmaradás jogilag lehetséges, amit objektív megközelítésből kell vizsgálni.(24)

A lábjegyzetben foglaltak szerint (24) a Bíróság hozzátette, hogy a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második tagmondata nem határozza meg a szerződés tisztességtelen feltételek nélküli fennmaradásának lehetőségét szabályozó kritériumokat, hanem a nemzeti jogrendre bízza, hogy azokat az uniós jog tiszteletben tartása mellett állapítsák meg (2019. október 3-i Dziubak ítélet, C-260/18, EU:C:2019:819, 40. pont).

63. A Bank M. és a pénzügyi felügyeleti hatóság arra is hivatkozik, hogy veszélyeztetné a lengyelországi és európai uniós pénzügyi piacok stabilitását, ha a bankokat megfosztanák attól a lehetőségtől, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben díjazást követelhessenek a hitel tőkeösszegének szerződéses jogalap nélküli használatáért. Ez az érv nem bír jelentőséggel a 93/13 irányelv értelmezése szempontjából, mivel ***ezen irányelv célja nem a pénzügyi piacok stabilitásának megőrzése, hanem mindenekelőtt a fogyasztók védelme.*** *Mindenesetre a bankok mint jogi képződmények kötelesek ügyeiket úgy intézni, hogy a jog valamennyi rendelkezését tiszteletben tartsák.*

64. E megfontolásokra tekintettel – A. S.-hez, az emberi jogi biztoshoz, a pénzügyi ombudsmanhoz, a varsó-śródmieściei kerületi ügyészhez,(37) a lengyel kormányhoz és a Bizottsághoz hasonlóan – annak megállapítását javaslom a Bíróságnak, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ***azokkal ellentétes a nemzeti jog olyan bírósági értelmezése****, amely szerint annak megállapítása esetén, hogy a fogyasztó és a bank által kötött hitelszerződés az abban foglalt tisztességtelen szerződési feltételek miatt kezdettől fogva semmis, a bank az e szerződés alapján kifizetett pénzösszegek visszafizetésén, valamint a fizetési felszólítás időpontjától törvényes kamatlábbal számított késedelmi kamatok megfizetésén felül további követeléseket is érvényesíthet a fogyasztóval szemben az említett megállapítás következményeként.*

A Bíróság várhatóan egyetért a főtanácsnoki indítvánnyal, ugyanis a C-705/21. sz. alatti ügyemben is hivatkoztam a ***Bíróság 2014. március 27-i, LCL Credit Lyonnais SA ügyben hozott (C-565/12., ECLI:EU:C:2014:190) ítéletére****. Látható, a Bíróság feladatot*

*határozott meg a nemzeti bíróságok részére, miszerint **a szankció ténylegesen visszatartó jellegével kapcsolatban** a kérdést előterjesztő bíróság feladatává tette, hogy – a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása tekintetében egyedül hatáskörrel rendelkező bíróságként – az előtte folyamatban lévő ügyben összehasonlítsa azt az összeget, amelyet a hitelező a hitel elletételezéseként kapott volna, amennyiben teljesítette volna a fogyasztó hitelképességének az e célból létrehozott országos nyilvántartásba való betekintés révén történő vizsgálatára vonatkozó szerződéskötést megelőző kötelezettségét, azzal az összeggel, amelyet ugyanezen szerződéskötést megelőző kötelezettség megszegése szankciójának alkalmazásával kapna. Ezen összegek meghatározása céljából az említett bíróságnak figyelembe kell vennie valamennyi tényezőt, különösen annak minden lehetséges következményét, ha megállapítaná, hogy a hitelező megszegte az említett, szerződéskötést megelőző kötelezettségét.*

*Abból, ha a kérdést előterjesztő bíróság az előző pontban említett összehasonlítás eredményeként azt állapítaná meg, hogy ez előtte folyamatban lévő ügyben a **szerződéses kamatoktól való megfosztás szankciójának alkalmazása** kedvezményt biztosíthat a hitelezőnek, mivel az az összeg, amelyet elveszít, alacsonyabb a megnövelt mértékű törvényes kamat alkalmazásából eredő összegnél, az következne, hogy az alapügy tárgyát képező szankciórendszer nyilvánvalóan nem biztosítja a kiszabott szankció ténylegesen visszatartó hatását.*

Ezenfelül, tekintettel a hitelezőt terhelő, a hitelfelvevő hitelképességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettséghez kapcsolódó fogyasztóvédelmi cél kiemelt jelentőségére, a szerződéses kamatköveteléstől való megfosztás szankcióját általánosabban nem lehetne ténylegesen visszatartó jellegűnek tekinteni, amennyiben a nemzeti bíróság ezen fenti összehasonlítás eredményeként a releváns körülmények összességére tekintettel azt állapítaná meg, hogy az elé terjesztett ügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben, amely a hitel fennmaradó összegének azonnali esedékessé tételével jár a hitelfelvevő nemfizetése miatt, az az összeg, amelyhez a hitelező e szankció alkalmazása folytán juthat, nem jelentősen alacsonyabb azon összegnél, amelyre akkor lenne jogosult, ha e kötelezettségét teljesítette volna.

Abból ugyanis, ha a kamatköveteléstől való megfosztás szankciója gyengülne vagy akár tisztán és egyszerűen elenyészne azon tény folytán, hogy a megnövelt mértékű törvényes kamat alkalmas e szankció hatásainak kompenzálására, szükségképpen az következne, hogy e szankció nem mutat ténylegesen visszatartó jelleget.

Fentiek alapján ki kell emelni, hogy a visszatartó erő alkalmazása (szankciós rendszer) szempontjából nem ítélhető meg a tisztességtelen hitelezőnek semmilyen kamat. Ügyleti kamat azért nem, mert a bíróság nem helyezhet bele a szerződésbe semmilyen tartalmat, késedelmi kamat meg azért nem, mert azzal a visszatartó erő elenyészne el.

~ ~ ~

A fogyasztók petituma általában az érvénytelenség jogkövetkezményeinek orvoslása. Az összegszerűség következik az irányelv céljából, a visszatartó erő alkalmazásából. A jogkövetkezmények alkalmazásának módja nem a petitum része.

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

Az EUB ítéleteiből következik, mely tagállami jogban szereplő módozat nem alkalmazható. Az érvényessé nyilvánítást ugyan nagyon szerette a rendszerszinten uniós jogot tagadó bírói kar, azonban a C-705/21. sz. alatti ügyből felmerült a hatályossá nyilvánítás esetleges mellőzése is. Az elhatárolások körében tisztázni kell az in integrum restitutio alkalmazásának lehetőségeit is azzal, hogy a banki jogi képviselők „érvei" és a kúriai gyakorlat szoros összefüggést mutat, mintha a banki lobbi elérte volna a bírói kart is.

A deviza alapú kölcsönök esetben halálosan egyszerű a logika:

a) *A DH1 tv. 3.§ (1) bekezdése egy megdönthetetlen törvényi vélelem, mely alapján a vételi- és eladási árfolyamok alkalmazásának tisztességtelensége a szerződés részévé váló ászf semmisségét okozza.*

b) *A fenti vélelem kizárja azt, hogy e jogkérdést bármely perben bárkis is újra vizsgálja. A vélelem a per korlátai közül kirekeszti e vitát.*

c) *A részleges semmisség kapcsán az Irányelv 2006-ban került átültetésre:*

rPtk. 209.§ (2) Fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés **semmis.**

Az irányelv szövege:

6. cikk

(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint **nem jelentenek kötelezettséget** a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

d) *A semmisség érvénytelenséget jelent. Részleges érvénytelenséget még a magyar jog alapján sem lehet orvosolni:*

rPtk. 239. § (1) A szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés **csak akkor dől meg**, ha **a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg**. Jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.
(2) Fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

Az (1) bekezdés az akarati elvet követi tisztán. A (2) bekezdés ettől eltér, és az akarati elvtől elvonja a teljesíthetőség kérdéskörét. E körben úgy tűnik, az irányelv rosszul került átültetésre, hiszen az EUB gyakorlata nem tér el az akarati elvtől. A magyar magánjog igyekszik teljes egészében a nyilatkozati elv talaján maradni, és kirekeszteni a felek akaratát e körből.

e) *A Kúria a C-26/13. sz. alatti Kásler-ügyben azzal terjesztette elő a kérdését, hogy a szerződés egészében megdől, mert a kieső rész hiányában a szerződés nem teljesíthető. Nils Wahl főtanácsnok az alábbiakra mutatott rá:*

27. A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése kétségtelenül a **felek akarati autonómiája és szerződési szabadsága figyelembevételére** vonatkozó lehetőség kifejeződésének minősül, ami a piacgazdaság velejárója.

29. Amint a 93/13 irányelv elfogadását megelőző munkálatokból következik, a tisztességtelen feltételek elleni harc céljából végül elfogadott irányelv szövege sokkal kevésbé bizonyul nagyra törőnek, mint amilyen a Bizottság első javaslata volt, mivel kompromisszumot kellett találni egyrészt a fogyasztók védelmére irányuló cél és a tagállamok jogszabályainak a tisztességtelen feltételek területén való közelítése, másfelől **az akarati autonómia és a szerződési szabadság elve** között, amely elvek mély gyökerekkel rendelkeznek a tagállamok többségének jogi hagyományaiban a szerződések joga területén.

Az ítélet szerint a szerződéskötési autonómia addig terjedhet csak, míg bele nem ütközik az irányelv által biztosított jogvédelembe. Ez megegyezik a rPtk. 200.§ (2) bekezdésében foglaltakkal.

34 Végül abban az esetben, ha a III/2. kikötés tisztességtelen jellege megállapítást nyer, felmerül az a kérdés is, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből eredő és a Banco Español de Crédito ítélet (C-618/10, EU:C:2012:349) 73. pontjában kimondott elv alkalmazandó-e akkor is, amennyiben – az alapügyhöz hasonlóan – **a kölcsönszerződés az említett feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető**. Ez utóbbi esetben a Kúria azt a kérdést teszi fel, hogy ezzel az elvvel ellentétes-e az, hogy a nemzeti bíróság e feltétel tisztességtelen jellegének felszámolása érdekében módosítsa, különösen – a másodfokú bírósághoz hasonlóan – a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével helyettesítve azt.

f) A felek közötti egyensúly fogalma kapcsán a Bizottság ismert közleménye így szól:

„Ugyanakkor figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének célja a felek közötti **egyensúly helyreállítása a tisztességtelen feltételek eltávolítása révén**, és elvileg a teljes szerződés érvényességének fenntartásával, **nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés érvénytelenné nyilvánítása**. Ugyanakkor egy tagállam rendelkezhet úgy, hogy egy tisztességtelen feltételeket tartalmazó szerződés egésze érvénytelennek nyilvánítható, amennyiben ez a fogyasztók fokozottabb védelmét biztosítja."

Magyarán, a C-453/10[4]., C-118/17[5]., C-26/13[6]., C-618/10[7]. sz. alatti ítéletek szerint az adott fogyasztói szerződésből a tisztességtelen részeket kell eltávolítani, és a

---

[4] **C-453/10. sz. alatti ítélet**:

31 Amint ugyanis a jelen ítélet 28. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, és ahogy azt a főtanácsnok indítványának 63. pontjában megjegyezte, az uniós jogalkotónak a 93/13 irányelvben követett célja a felek közötti egyensúly helyreállítása elvileg egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása.

[5] **C-118/17. sz. alatti ítélet**:

51 Ötödször, azt a kérdést illetően, hogy az olyan kölcsönszerződést, amilyen az alapügyben szerepel, teljes egészében meg kell-e semmisíteni, ha megállapítják, hogy az abban szereplő valamelyik szerződési feltétel tisztességtelen, hangsúlyozni kell egyfelől, amint arra a jelen ítélet 40. pontja is emlékeztetett, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése a felek közötti egyensúly helyreállítására, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítására irányul. Másfelől **a szerződésnek főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy csak a tisztességtelen feltételek elhagyása jelentsen módosulást, ha a belső jogszabályok értelmében a szerződés ilyen módon való fennmaradása jogilag lehetséges** (2017. január 26-i Banco Primus ítélet, C-421/14, EU:C:2017:60, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amit objektív megközelítésből kell vizsgálni (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 32. pont).

[6] **C-26/13. sz. alatti ítélet**:

82 A tisztességtelen feltételnek a nemzeti jog valamely **diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése** ugyanis megfelel a 93/13 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének, mivel az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e rendelkezés arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt **a szerződő felek egyenlőségét**

maradék tartalom lehetséges érvényességének fenntartásával kell megoldani a problémát, nem pedig az egész szerződést megsemmisíteni. Csakhogy igaza van Kokott főtanácsnoknak abban, hogy a tisztességtelen feltételek eltávolítása révén a maradék tartalom olyan szerződést eredményezne, melyet a felek egyike sem kívánt volna megkötni, így a szerződéses autonómiába ütközhet egy ilyen rendelkezés.

Marad tehát a kérdés, a szétválasztó elv alkalmazásával visszamaradó tartalom kapcsán alkalmazható elv az akarati elv, vagy sem?

A magyar jog szerint nem, csupán a teljesíthetőséget kell vizsgálni, és nem a szerződéskötési autonómiát, míg Kokott főtanácsnok szerint vizsgálni kell, mivel az irányelv a szerződéskötési autonómia elvét csak a jogvédelem normájával töri át, egyébként tiszteletben tartja. A C-26/13. sz. alatti ítélet nem ad e kérdésben iránymutatást.

A szerződés érvényessége vs létre nem jötte két szempontból igazán fontos:

A) Létezik-e szerződés, ilyen szerződéses állomány, vagy sem?
B) Ha nincsen szerződés, akkor in integrum restitutio, ha van szerződés, csak érvénytelen, akkor miért kizárt a hatályossá nyilvánítás?

A C-705/21. sz. alatti ügyben hozott ítélet harmadik kérdésére adott válasz konkrét jogvitákban alkalmazhatósága a fentieken múlik.

A hatályossá nyilvánítás fogalmát maga a Kúria is pontosan meghatározta:

Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazhatósága kölcsönszerződéseknél (összefoglaló vélemény)

1. Problémafelvetés A joggyakorlat-elemző csoport egyik fő vizsgálati területe az érvénytelenség fogalmán és elsődleges jogkövetkezményén – a felek által célzott joghatás megtagadásán – túlmutató további jogkövetkezményeinek alkalmazhatósága kölcsönszerződéseknél. **Közelebbről annak vizsgálata, hogy az érvénytelenség ellenére történt vagyonmozgás rendezésére – ha az érvényessé nyilvánításra nincs lehetőség – az eredeti állapot helyreállítása vagy a hatályossá nyilvánítás szolgálhat-e?** Ehhez kapcsolódóan vizsgálat tárgyát képezte az is, hogy az eredeti állapot helyreállításának, illetve a hatályossá nyilvánításnak mi a tartalma, hogyan kell az egyik és a másik jogkövetkezmény értelmében a felek közötti

---

helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse, nem pedig arra, hogy a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződést semmissé nyilvánítsák (lásd ebben az értelemben többek között: Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 31. pont, valamint Banco Español de Crédito ítélet, EU:C:2012:349, 40. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[7] **C-618/10. sz. alatti ítélet:**

40 E hátrányos helyzetre tekintettel az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy **a tisztességtelen feltételek nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.** Amint az az ítélkezési gyakorlatból következik, olyan kógens rendelkezésről van szó, amely arra irányul, hogy a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt **a szerződő felek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúllyal helyettesítse** (lásd a fent hivatkozott Mostaza Claro-ügyben hozott ítélet 36. pontját, a fent hivatkozott Asturcom Telecomunicaciones ügyben hozott ítélet 30. pontját, a C-137/08. sz. VB Pénzügyi Lízing ügyben 2010. november 9-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-10847. o.] 47. pontját, valamint a C-453/10. sz., Pereničová és Perenič ügyben 2012. március 15-én hozott ítélet 28. pontját).

elszámolásról rendelkeznie a bíróságnak, különös tekintettel az olyan érvénytelen pénzkölcsön-szerződésekre, amelyekben a kirovó és a lerovó pénznem egymástól eltér.

A hatályossá nyilvánítás a bíróság konstitutív hatályú döntése: a bírói ítélet alapján fűződnek bizonyos joghatások az érvénytelen szerződéshez, olyan joghatás azonban bírói úton sem biztosítható, mintha a szerződés érvényes volna. A bíróság a hatályossá nyilvánítással voltaképpen elismeri a bekövetkezett tényhelyzetet és ex nunc hatállyal a jövőre nézve rendezi a felek jogviszonyát, amennyiben rendelkezik az esetleg ellenszolgáltatás nélkül álló szolgáltatás ellenértékének az elszámolásáról. Erre akkor van szükség, ha a szerződés alapján az egyik fél már teljesített, az ellenszolgáltatás teljesítésére azonban még nem került sor. A pénzbeli megtérítésre ugyanis csak akkor kerülhet sor, ha ennek hiányában a fél jogalap nélkül gazdagodna, ami akkor áll fenn, ha a fél a saját szolgáltatását még nem (vagy csak részben) teljesítette, miközben a másik fél már teljesített.

A banki jogi képviselők állandó hivatkozását az irreverzibilitás miatt kizárt in integrum restitutio kapcsán kihagyom, mert közismert. Csak annyit kívánok megjegyezni, hogy e vita eldöntésének alapkérdése, hogy létrejöttnek tekinthető-e az a szerződéses tartalom, melyet meg kell vizsgálni jogkövetkezmények kapcsán?

Másfelől a Kúria összefoglaló véleményében kifejtettek nem minősülnek jogforrásnak, azok jogelméleti álláspontok összevetését jelentik[8]. Ha azonban a Kúria nem tudott e kérdésben dönteni, és a DH törvények alkalmazhatósága is kizárt, akkor a magyar jog és a bírói gyakorlat alapján nem lehetséges egyértelmű döntést hozni. Ebben az esetben marad az uniós jog és az EUB irányelv értelmezése.

*Az **EUB C-81/19. sz. alatti SC Banca Transilvania SA ügyben** fejtette ki álláspontját Juliane Kokott főtanácsnok:*

79. Ezzel szemben a jelen helyzetben a bíróságnak megfelelően figyelembe kell vennie a fogyasztó védelemre való különös érdemességét. Ahelyett, hogy egyoldalúan az előzetesen meghatározott feltétel használójának **tényleges szándékához igazodna**, a bíróság megállapítja, hogy **a felek tisztességes módon miben állapodtak volna meg.** Ennek révén a szerződő felek jogai és kötelezettségei tekintetében a szerződés által megállapított formális egyensúlyt az e jogok és kötelezettségek egyenlőségét helyreállító, valódi egyensúly váltja fel. Az ítélkezési gyakorlat szerint azonban pontosan ez a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezés értelme és célja.

86. Ezen a ponton befejezésül rá kell mutatni arra, hogy **a nemzeti bíróság feladata annak megítélése, hogy milyen szabályozás teremthet észszerű egyensúlyt az érdekek között**. A fenti megfontolások azt mutatják, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben mind fogyasztóvédelmi, mind pedig szankcionálási szempontok szerepet játszanak. A Bíróság azonban ezzel egyidejűleg a valódi egyensúly követelményét is hangsúlyozza. Ez magában foglalja, hogy a szabályozásnak az egyedi ügy összes releváns körülményére figyelemmel arányosnak kell lennie.

---

[8] 4. A joggyakorlat-elemző csoport sem az érvénytelen kölcsönszerződés további jogkövetkezményeivel – vagyis azzal, hogy e tekintetben az in integrum restitutio vagy a hatályossá nyilvánítás alkalmazható-e –, sem e jogkövetkezmények tartalma vonatkozásában nem tudott egységes álláspontot kialakítani. Csekély szavazatkülönbséggel a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítása melletti olyan elszámolás vált többségi álláspontté, amely a határozathozatalig terjedő időre figyelembe veszi nem csak a megkötött szerződés egymástól eltérő kirovó és lerovó pénznemét, hanem annak további tartalmát is, a határozathozatal utáni időszakra vonatkozóan elvégzendő elszámolásnál viszont csak a kirovó és a lerovó pénznem eltérését. A joggyakorlat-elemző csoport az eredeti állapot helyreállításával és a hatályossá nyilvánítással kapcsolatos álláspontok alapján egyaránt arra a következtetésre jutott, hogy sem az eredeti állapot helyreállítása, sem a hatályossá nyilvánítás jogintézménye nem alkalmas a devizaalapú kölcsönszerződéseknél a szerződéskötést követően az árfolyamváltozás folytán felborult értékegyensúly korrigálására. **Erre tekintettel volt szükség a 2014. évi LXXVII. törvény megalkotására. E törvény hiányában a bíróságok ugyanis nem alkalmazhattak volna olyan elszámolást, amely mind a hitelezők, mind az adósok érdekét mérlegelve lehetőséget biztosít a forintosításra.**

A C-81/19. sz. ügy Banca Transilvania indítvány (Kokott) – az eredeti állapot helyreállítását tartja fő szabálynak

63. Egy tisztességtelen feltétel puszta elhagyásának természetesen az a feltétele, hogy a szerződés e feltétel nélkül is észszerűen fenn tudjon maradni. Ha viszont a nemzeti bíróság a vizsgálata során arra a következtetésre jut, hogy a feltétel nem hagyható el annak helyettesítése nélkül, a szerződést főszabály szerint teljes egészében meg kell semmisítenie, és el kell rendelnie az eredeti állapot helyreállítását.

Nem az a kérdés valójában a jogkövetkezmények kapcsán, hogy in integrum restitutio alkalmazandó vagy hatályossá nyilvánítás, hanem hogy a kúriai téves „értékegyensúly" helyett a felek között valódi egyensúly jöjjön létre a tisztességtelen feltétel elhagyásával, illetve a visszatartó erő alkalmazásával megfosszák a hitelezőt mindazon haszontól, mely elegendő szankciót jelent ahhoz, hogy később ne alkalmazzon ilyen és hasonló tisztességtelen feltételt.

Mint utaltam rá, a létre nem jöttség és érvénytelenség a szerződésállomány átruházása kapcsán bír jelentőséggel.

A nem létező szerződés kapcsán Siklósi Iván munkáját szeretném idézni:
SIKLÓSI IVÁN (elte.hu)

Leszögezhetjük: nemlétező ügylet, mint olyan, valóban nincsen (éppen ez a lényege); arról van szó, hogy bizonyos esetekben **a jogalanyok aktusának hiányossága olyan fokot ér el, hogy nem beszélhetünk még érvénytelen jogügyletről sem**. Ezért valójában — helyesen — nem is nemlétező szerződésről, hanem nemlétező szerződéshez (ill. a szerződés nemlétezéséhez) vezető cselekményről van szó, melynek következménye az, hogy nem alkalmazhatók — szerződéses tényállás hiányában — a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei. Tehát a contractus non existens nem más, mint bizonyos, még érvénytelen szerződéshez sem vezető (meglehetősen heterogén) tényállások megjelölésére szolgáló absztrakt elméleti-dogmatikai kategória; létjogosultságának indoka, hogy az érvénytelen szerződés tényállása — bár a teljesítés követelésének jogalapja hiányzik — szerződéses tényállás (melynek alapján kontraktuális igény érvényesítésének is helye lehet), **bizonyos cselekmények pedig nem hoznak létre még érvénytelen szerződéses tényállást sem, így az érvénytelenségi jogkövetkezmények alkalmazásának nincsen létalapja.**

A magyar joggyakorlat nem ismert fel a fogyasztói szerződések kapcsán olyan aktusbéli hiányosságot, melyet fentebb felvetettem. Azonban Kokott főtanácsnok több indítványa tartalmaz ilyen utalásokat, így analógia kapcsán át kell térni a tisztességtelen piaci magatartások tényálláskörére.

Mindazonáltal a magyar magánjogból lehet olyan axiómákat meríteni, mely alapján aggálytalanul levezethető a szerződések létre nem jötte:

rPtk. 205. § (1) A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.
(2) A szerződés létrejöttéhez a feleknek **a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges**. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

Amennyiben az átláthatóság elve mentén (tájékoztatási kötelezettség) közelítjük meg a témát, akkor a C-186/16. Andriciuc-ügy, a C-609/19. PNP Paribas-ügy, C-776/19. – C-782/19. sz. alatti egyesített BNP Paribas-ügyek átviszik az alkalmazandó anyagi jogi kérdést a versenyjog, tisztességtelen piaci magatartás tilalmának talajára, ugyanis:

A C-34/18. sz. alatti Lovasné Tóth Ottília kontra ERSTE ügyben Gerard Hogan főtanácsnok kifejtette:

109. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel kapcsolatban **úgy ítélem meg, hogy bármely tájékoztatási kötelezettség fennállásának inkább a 2005/29 irányelvből, és nem a 93/13 irányelvből kell erednie, és az ilyen kötelezettség kizárólag a legfontosabb információkra(30) terjed ki.** E kötelezettség azonban nem terjedhet odáig, hogy magában foglalja a létező bírói gyakorlat felvázolását. Ebből viszont az következik, hogy az ellentmondó bírói gyakorlat fennállása önmagában semmiképpen nem elegendő annak megállapításához, hogy az a szerződési feltétel, amely nem hivatkozik e bírói gyakorlatra, nem érthető a 93/13 irányelv 5. cikke alkalmazásában.

Vagy a C-621/17. sz. alatti Kiss Gyula kontra CIB ügyben kifejtette ugyanő:

3. A 2005/29 irányelv

9. A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról") szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2005. L 149., 22. o.) 6. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében:

*„(1) **Megtévesztőnek minősül a kereskedelmi gyakorla**t, amennyiben hamis információt tartalmaz, és ezáltal valótlan, vagy bármilyen módon – ideértve a megjelenítés valamennyi körülményét – félrevezeti vagy félrevezetheti az átlagfogyasztót, még akkor is, ha az információ az alábbi elemek közül egy vagy több tekintetében tényszerűen helytálló, és feltéve bármelyik esetben, hogy [helyesen: vagy – még akkor is, ha az információ tényszerűen helytálló – bármilyen módon, ideértve a megjelenítés valamennyi körülményét, **félrevezeti vagy félrevezetheti az átlagfogyasztót az alábbi elemek közül egy vagy több tekintetében, és bármelyik esetben] ténylegesen vagy valószínűsíthetően arra készteti a fogyasztót, hogy olyan ügyleti döntést hozzon, amelyet egyébként nem hozott volna meg:***

C. Záró észrevételek

70. Végezetül szeretnék két észrevételt tenni az alapeljárásban szóban forgó szerződéssel kapcsolatban.

71. Először is, tekintettel az ügy tárgyaláson történt, Kiss Gyula általi ismertetésére, amely tények helytállóságát a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia, úgy tűnik, hogy a **bank azért osztotta szét három külön – a tőke utáni kamat, a kezelési költségek és a folyósítási jutalék formáját öltő – kikötésbe a fizetendő árat, hogy ezáltal a lehető legalacsonyabbra csökkenthesse a tőke után felszámított kamatot, és a kölcsönre vonatkozóan feltűnően vonzóbb ajánlatot tehessen**. Az ilyen típusú magatartás akár a 2005/29 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének d) pontjára tekintettel is vizsgálható. E rendelkezés szerint ugyanis megtévesztőnek minősül a kereskedelmi gyakorlat, amennyiben félrevezeti vagy félrevezetheti az átlagfogyasztót, még akkor is, ha az információ az ár vagy az ár kiszámításának módja tekintetében tényszerűen helytálló, és ténylegesen vagy valószínűsíthetően arra készteti a fogyasztót, hogy olyan ügyleti döntést hozzon, amelyet egyébként nem hozott volna meg.

72. Másodszor, a nemzeti bíróság adott esetben megvizsgálhatja, hogy az árra vonatkozó kikötéseket, mint amelyek az alapeljárásban is szerepelnek, tisztességtelennek kell-e minősíteni, nem az ellenértékként nyújtandó konkrét szolgáltatás vagy a kért ár megjelölésének hiánya, hanem az árfolyamkockázatnak a bankról – amelynek valószínűleg euróban kell biztosítania a refinanszírozását – a fogyasztóra történő áthárítása miatt. Ezen áthárítás ugyanis nézetem szerint a körülményektől függően úgy tekinthető, hogy az nem képezi a szerződés elsődleges

tárgyát, következésképpen az ár nyújtott szolgáltatásnak való megfelelőségének kérdésétől elkülönülten is vizsgálható.(28)

73. Igaz, hogy mivel a 2014/17 irányelv 23. cikke kifejezetten rendelkezik a lakóingatlanokhoz kapcsolódó, külföldi pénznemben meghatározott fogyasztói hitelmegállapodások kötésének lehetőségéről, **egy ilyen kikötés önmagában pusztán ezen az alapon nem minősíthető tisztességtelennek**. Ezen irányelv – jóllehet a jelen esetben nem alkalmazandó – ugyanakkor **rávilágít arra, hogy az olyan feltételek, amelyek a devizaárfolyam-kockázatnak való kitettség fogyasztó általi csökkentésének lehetősége nélkül e kockázat korlátozás nélküli, visszafordíthatatlan áthárítását eredményezik, adott esetben úgy tekinthetők, hogy jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a felek jogaiban és kötelezettségeiben a fogyasztó kárára.**

https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=214118&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5757490

Ha a szerződést megfosztjuk a fenti tisztességtelenségtől, akkor a visszamaradó tartalom már nem bír azon jelleggel, melyet a hitelező olyan lényeges feltételnek tekintett, melynek hiányában nem is kötött volna szerződést. Ha most visszautalunk a római jogból is levezethető gondolatmenetre:

Ezért valójában — helyesen — nem is nemlétező szerződésről, hanem **nemlétező szerződéshez (ill. a szerződés nemlétezéséhez) vezető cselekményről van szó**, melynek következménye az, hogy nem alkalmazhatók — szerződéses tényállás hiányában — a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei

A contrario – a hitelező cselekménye, megtett jognyilatkozata, akarata nem irányult a szerződés maradék tartalmára, hanem annak pont az ellenkezőjére, ami az alábbiakat indokolja:

- *A tisztességtelen feltétel eredeti alkalmazása létrejött szerződésnek minősül, ám jogi normát (irányelv, rPtk.) sért, így semmis.*
- *A részleges semmisségből eredendően nem fakad a teljes szerződés semmissége, így meg kell vizsgálni a maradék tartalom teljesíthetőségét.*
- *A visszamaradó tartalom azonban nem bír semmilyen erre irányuló szerződések akarati, jognyilatkozati cselekmény, ezért e tartalmat nemlétező szerződésként kell értelmezni.*

Ha és amennyiben az eredeti hitelező azt találná mondani, hogy a visszamaradó tartalom megfelelt az eredeti akaratának és jognyilatkozatának, így létezik ilyen maradék tartalommal bíró szerződés, úgy e jognyilatkozat megkérdőjelezi az eredetileg megtett szerződéses ajánlat valódiságát. ***Hiszen annak kapcsán lép fel az akarati disszenzus:***

A bírói gyakorlat rendre keveri a szerződéses akarat, a jognyilatkozat (akaratnyilatkozat), az ajánlat, az ajánlat elfogadása, a szerződés, a kötelem, a szerződés teljesítése és az okirat fogalmait. Alapvető hiba a gyakorlati életben, hogy a bíróságok a szerződést egy dologgal, egy okirattal azonosítják. Ha létezik egy papír, mely az „akta részét" képezi, és arra az vagyon ráírva: szerződés, akkor ítéleti tényállásként deklarálja a bíró, márpedig az a dolog a szerződés, melynél nem az a kérdés, a tartalom min alapul, hanem a dolgot aláírták vagy sem. Holott a szerződés egy elvont jogi fogalom, nem dolog, tárgy. A szerződést minden esetben a másik féllel közölt

nyilatkozat hozza létre, mely során elengedhetetlen feltétel, hogy a közöltség bekövetkezzen, hatályosuljon, azaz a címzetthez megérkezzen (meghallja, kézhez vegye, etc.) az. A jogtudomány jogi tényekként foglalja össze, jelöli meg azon releváns történések, magatartások összességét, melyek való léte szerződést okoz. De mi is az a szerződés? Van-e különbség szerződés, megállapodás, egyezség, etc. között?

A Brósz-Pólay féle Római jog c. tankönyv legyen azért az alapvető forrás, mert azt talán mindenki ismeri.

Brósz Róbert alapvető kérdése az volt, mit értettek a rómaiak a szerződés fogalmán. Általános következtetése az volt, hogy a „kötelmet eredményező contractus létrejöttéhez" nem csupán a felek megállapodása volt szükséges, hanem valamilyen formakényszer tette kikényszeríthetővé azt. Ebből számomra az bír jelentőséggel, hogy a szerződés, a contractus nem egyezik meg a kötelem fogalmával. Ugyanis vannak olyan szerződések, melyek kötelmet hoznak létre, és vannak olyanok, melyek erre alkalmatlanok.

De leginkább jelentőséggel az alábbi Ulpianus idézet bír:

„semmis az a szerződés, semmis az a kötelem, amely nem tartalmaz megegyezést"	*„…nullum esse contractum, nullam obligationem, quae habeat in se conventionem." (D.2.14.1.3.- Ulpianus)*

Azaz, a kiváló jogtudós a szerződést valóban elvont jogi fogalomnak tekintette, az létezhetett, létrejöhetett a felek megállapodása nélkül is, elvben. Csakhogy a felek megállapodásának hiányát olyan jogi hibának tartotta, mely akadályt képzett a szerződésből fakadó jogkövetkezmények, joghatály kiváltása előtt.

Fentiekből fakadóan kell feltennem a költői kérdést: ***Létezhet-e szerződés úgy, hogy a felek között nem történik semmilyen olyan kapcsolat, magatartásbeli okozati lánc, mely kapcsán megállapodást lehetne feltételezni? És megállapodás hiányában mégis létrejön egy szerződés?***

A rómaiak a jog fejlődésével elhagyták a formai kényszereket és a consensust formátlan megegyezésként, konszenzuál contractusokként is kikényszeríthetőnek ismerték el. Ám ez sem jelentette azt, hogy szerződés létrejöhetett a felek megállapodásának hiányában.

Ulpianus idézetéből még egy jelentős körülményt kell tisztázni. A contractus nem egyenlő az obligatio-val. Szerződés és kötelem…

Brósz Róbert szerint a római jog a szerződés érvényességét attól tette függővé, hogy az megfelelt a felek akaratának, továbbá megfelelt a törvényi előírásoknak is. Két jelentős, általános szabályt hivatkozik meg a tankönyv, és ezek a mia jogalkalmazásban is jelentőséggel bírnak:

„sem a bíró hivatalból, sem a praetor imperiuma, sem a törvény hatalma nem teheti érvényessé azokat a kötelmeket, amelyek a maguk erejéből nem állnak meg "	*„Obligationes, quae non propriis viribus consistunt, negue officio iudieis, neque praetoris imperio, neque legis potestate confirmantur". (D.44.7.27. – Papianus)*

A regula Catonbiana szerint „az eleve érvénytelen ügylet, ha később el is hárul az érvénytelenségi ok, pusztán az időmúlás által nem válik éppé, érvényessé.

Utóbbi kapcsán kell kiemelnem, hogy számos perben elhangzik olyan banki érvelés, hogy az érvénytelenségi okok konvalidálódtak[9]. A fogalom alkalmazhatósága kapcsán, az új Ptk. előkészítésekor, fejtette ki álláspontját a Kúria polgári kollégiumának vezetője, dr. Wellmann György, aki szerint:

Elsősorban azt a felfogásbeli változást kell megemlíteni, amely az érvénytelenségi jogkövetkezmények rendszerében következett be. A hatályos Ptk. az eredeti állapot helyreállítását tekinti alapvető érvénytelenségi jogkövetkezménynek, ami egy dologi jogias szemléletű felfogás, hiszen a restitutiós igények alapvetően tulajdoni természetűek, abból kiindulva, hogy a felek között nincs érvényes kötelmi jogi jogviszony, az érvénytelen szerződés nem eredményez tulajdonváltozást a teljesített szolgáltatásokban. Ezzel szemben az új Ptk.-ban az érvénytelenség jogkövetkezményei rendezésének egy olyan felfogása érvényesül, amely a jogalap nélküli gazdagodás elvét veszi alapul, **hiszen érvényes szerződéses jogviszony hiányában a jogalap nélküli gazdagodás az a kötelmi jogi jogcím, amely alapján az érvénytelenség jogkövetkezményei rendezhetők mindazokban az esetekben, ahol restitutióra nincs lehetőség.** Az alapgondolat az, hogy a felek jogviszonyát a bíróság a „végigható szinallagma" követelménye alapján rendezze. Az érvénytelenség jogkövetkezményei levonásánál a bíróságnak ismételten meg kell teremtenie a felek szolgáltatásainak és ellenszolgáltatásainak azt az egyensúlyát, **amely a szerződéskötéskor is fennállt**. A bíróságnak arra kell törekednie, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek rendezése során egyik fél se kerüljön a másikkal szemben aránytalanul kedvezőbb, illetve méltánytalanul súlyosabb vagyoni helyzetbe, más szóval meg kell akadályozni bármelyik fél jogalap nélküli gazdagodását.

Az új Ptk. – túl azon, hogy tételes szabályban fogalmazza meg az érvénytelenségnek azt az általános joghatását, hogy nem lehet rá jogosultságot alapítani – **elsődleges jogkövetkezménynek a szerződés érvényessé nyilvánítását tekinti, e körbe vonva a szerződés konvalidálódását, vagyis az érvénytelenségi ok megszűntét is, amit a hatályos Ptk. nem szabályoz.** A szerződést vagy a bíróság nyilvánítja érvényessé visszamenő hatállyal, vagy a szerződő felek maguk teszik érvényessé azt oly módon, hogy – akár ex tunc, akár ex nunc hatállyal – utólag kiküszöbölik az érvénytelenség okát, vagy ha az más okból már megszűnt, megerősítik a szerződési akaratukat. Az új Ptk. az eredeti állapot helyreállítását már csak természetben engedi meg (értékbeni megtérítés útján tehát nem) és csak az elévülés, illetve az elbirtoklás korlátai között. Nem tartja fenn az új Ptk. a határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítás jogintézményét, hanem olyan esetekben, amikor sem a szerződés érvényessé nyilvánítására, sem az eredeti állapot természetbeni visszaállítására nem kerülhet sor, a jogalap nélküli gazdagodás elvére támaszkodva rendezi a felek helyzetét kimondva, hogy ilyenkor a bíróság elrendeli az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének pénzbeli megtérítését.[10]

A szerződések tartalmával kapcsolatban a római jog olyan alapelveket dolgozott ki, melyek gyakorlatilag a mai napig elvi hatállyal bírnak:

a) a szerződés nem kötelezhet lehetetlenre,
b) a szerződés tartalma nem lehet tilos,
c) a szerződés tartalmának határozottnak kell lennie,

Utóbbi kapcsán érdekes két felfogást kell szem előtt tartani:

- *legkésőbb a teljesítéskor tudnia kell az adósnak, hogy mivel tartozik, a hitelező mit követelhet, illetve*
- *ha egy szerződésben több összeg szerepel, és bizonytalan, az adós tartozása kapcsán melyik összeg irányadó, akkor a kisebb összeget kell alkalmazni.*

Kétértelműség esetén a hitelezőt sújtja ez a tény, miért nem egyértelműen meghatározott az adósi kötelem. A szerződés csak úgy menthető, ha a kevesebb válik követelhetővé.

A szerződés tartalmát meghatározó cselekmények esetén a stipulatiot kell megemlíteni: az alakszerű, kérdés-felelet formai megkövetelése tarthatatlannak bizonyult, így került

---

[9] *A Kúria az az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK véleményben kifejtette: „A bírói gyakorlat az érvényessé nyilvánítás esetkörébe vonja az "érvényessé válás" (konvalidálódás) eseteit is, vagyis amikor az érvénytelenség oka magától hárul el (pl. a jogszabály időközben megváltozik, a felek megkapják a hiányzó hatósági jóváhagyást) vagy azt a felek maguk hárítják el (pl. a hiányzó alakiság pótlásával, a szerződés módosításával, vagy annak megerősítésével)."*

[10] http://ptk2013.hu/interjuk/az-uj-ptk-kotelmi-jogra-vonatkozo-szabalyairol-interju-wellmann-gyorggyel-a-kuria-polgari-kollegiumanak-vezetojevel/2442

sor arra, hogy a sponsio (isteneket hívja tanúként a nyilatkozó esküjéhez) helyett inkább írásba foglalták bizonyítékképpen a nyilatkozatokat. Ergo, a preklasszikus római jog is megkülönböztette az elhangzó akaratnyilatkozatokat és az azt bizonyító írásba foglalást.

Végül eljutunk a jelen problémáját okozó konszenzuál szerződésekhez – megannyi érdekes római jogemléket átugorván – és annak azon lényegéhez, hogy a szerződéshez pusztán megegyezés szükséges, nem kell pl. dologátadás, etc. Számomra az bír jelentőséggel, hogy a római jog megegyezés hiányában nem beszél létrejött szerződésről. Kötelmet azonban kialakíthatnak szerződésszerű tények, sőt, deliktumok is. De ez kívül esik tanulmányomon. Számomra a jogügylet, a negotium fogalma lesz irányadó. A római jog ismeri a fogalmat, használja is, de nem pontosan körülhatárolt. Az ügyleti tan kialakítása a pandekta jogtudomány tárgya lesz gyakorlatilag legelőször a tudomány terén. Kialakul az akarathibákra vonatkozó tan, a felek szerződéses akarat fokozott jelentőséget kap a formákhoz, jognyilatkozatokhoz képest. Akaratkijelentésnek nevezték a fél szerződéses akaratát, és azt felbontották egy belső akaratelhatározásra, és annak külső, formai megjelenésére. Ebből alakult ki a hatályos magyar jogban is ismert és alkalmazott akarati és jognyilatkozati elmélet. A törvénykezésben furcsa módon, állandó viták tárgyát képezi, hogy magánjogunk vegyíti-e a két elvet, vagy csak ezt, vagy csak azt fogadja el.

Mivel jellemző módon, a probléma tárgyát képező kölcsönszerződések az új Ptk. hatálybalépését megelőzően keletkeztek, a régi Ptk. normáira szeretnék hivatkozni azzal, hogy esetleges értelmezési problémák esetén segítségül hívom az új Ptk. kodifikációs tanulmányait.

~ ~ ~

A fenti előzményekben tehát a jogi fogalmak igyekeztem tisztázni:

- *szerződés (contractus)*
- *megállapodás (consensus)*
- *jogügylet (negotium)*
- *kötelem (obligatio)*

Az is láttuk, hogy a jogügyletben (negotium) a szerződést (contractus) a felek megállapodása (consensus) hozza létre, így az kötelmet (obligatio) fakaszthat.

A régi Ptk. a szerződés létrejötte kapcsán így rendelkezett:

rPtk. 205. § (1) A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

Azaz a jogalkotó az akarati és nyilatkozati elvet vegyíti. Mindkét fél az akaratát tartalmazó nyilatkozatot tesz a másik felé. Ha a nyilatkozatok hatályosultak, közöltté váltak, elhangoztak, illetve a nyilatkozatok tartalma egyező, úgy a megállapodás (consenus) létrehozza a szerződést (Contractus).

(2) A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

A jogalkotó a szerződés tartalmát illetően is kötelező elemeket ír elő. A felek jognyilatkozatának tartalma nem csaponghat, egyezőnek kell lennie a konszenzusnak a lényeges elemekben. Ilyen minősítést előírhat a jogalkotó, mármint mi az az elem, mely hiányában nem beszélhetünk konszenzusról, így szerződésről, illetve bármely fél is minősíthet ilyenként valamely kérdést. Ha a felek nem artikulálják akaratukat megfelelőképpen, úgy a szerződés nem jön létre, hiszen nincsen tárgy, tárgy hiányában nincsen megállapodás.

(3) A felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek, és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről.

Az együttműködési kötelezettség megszegése nem semmisségi ok. A jogalkotó a felek számára kötelezővé teszi, hogy a kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatok megtétele során világosan és egyértelműen kell fogalmazniuk, hiszen szerződés akkor képes létrejönni, ha a tartalma egyértelműen meghatározott. Értelemszerűen a felek jóhiszeműen kötelesek eljárni, és a fél akarata okszerűen nem irányulhat arra, hogy az egyértelműség hiánya jogvitához vezessen. Más kérdés, hogy a felek jóhiszeműsége esetén is bekövetkezhet mindez.

rPtk. 207. § (1) A szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.
(2) Ha az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma az (1) bekezdésben foglalt szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.

A jognyilatkozati elvből fakadóan áll elő a megtett akaratnyilvánítás értelmezésének szükségessége. Ha valami nem egyértelműen artikulált, akkor a jogalkotó a fél szerződéses akaratát tartja szem előtt, módszerét tekintve pedig a szavak általánosan elfogadott jelentését vizsgálja.

Fentiekből okszerűen következik, hogy amennyiben egy szerződés létrejötte, avagy tartalma kapcsán a felek között jogvita keletkezik, a perben a bíróság kötelessége annak vizsgálata,

a) ki, mikor, milyen tartalommal bíró jognyilatkozatot tett,
b) hogyan hatályosult a jognyilatkozat közlése,
c) az egyértelműség vélt vagy valós hiánya esetén hogyan kell értelmezni a közölt jognyilatkozatokat.

E körben tehát nem lehetséges az, hogy közömbös legyen a fogyasztói minőség [rPtk.207.§ (2) bekezdése], a bizonyítékot keverjék a szerződéssel, a szerződést keverjék a megállapodással. A megállapodást keverjék a jognyilatkozattal.
Egy szerződéshez minimum két olyan személy kell, akik egymással akarják összekötni „jogukat", sorsukat és a viták elkerülése érdekében egyértelműsítik akarataikat. Ha ezek az akaratok kölcsönösek, egybehangzóak, akkor bizony a szerződés létrejön. Ugyanis e körben még nem kell „jogászkodnunk", a szerződést létrehozó tényeket fel kell ismerni. Ha tetten érhetőek, akkor van létrejött szerződés, ha nincsen egybehangzás, kölcsönösség, akkor nem jön létre a szerződés. A szerződést keletkeztető jogi tények nem függenek egy bíró, bíróság kényétől-kedvétől, azok vagy vannak, vagy nincsenek.

Azaz, semmilyen perjogi értelme nincsen olyan kérdést feltenni, akarja-e a fogyasztó annak megállapítását, hogy a felek között a kölcsönszerződés nem jött létre. Ugyanis egy szerződés létrejötte, létre nem jötte olyan jogi tény, melyet figyelembe kell venni, az nem függ a bíróság ítéleti megállapításától. Az van. Csak úgy, egyszerűen. Ugyanis az az érvényesített jogot megalapozó ténykérdésnek minősül ez, nem pedig a jogvita tárgyának. Ugyan a tény nem azonos a joggal, és fordítva.

Ha a bíróság azt gondolja, hogy neki valamilyen puvoárja van ilyen jogi tények megállapítása kapcsán, abból jó nem következhet. Ugyanis tegyük fel, a bíróság petitum (megállapítási kereset) hiányában nem deklarálja a szerződés létre nem jöttét. Ez annyit jelent, a bírónak szinte kiveri a szemét az akarati disszenzus, de a jogi tény felett tudatosan elsiklik, és megy tovább az érvénytelenségi okok tárgyalása felé. Ez annyit jelentene, hogy a szerződés csak azért lesz létrejött, mert nem volt rá kereseti kérelem?

Ha a felek között nem jön létre a szerződés, abból nem fakadhat kötelem. Kötelem hiányában sem szolgáltatás, sem ellenszolgáltatás nem követelhető. Azaz a létre nem jött szerződés joghatás kiváltására alkalmatlan. Ebben az esetben a hitelező általi teljesítés, a kölcsönösszeg szolgáltatása révén a fogyasztó a kapott összeget a felelős őrző jogállásából köteles visszatérítenie. A jogvita feloldása ez, az eredeti állapot helyreállítása. Ebben az esetben a jogalap nélküli birtokos köteles kiadni a tőkeösszeget és az az után megállapított törvényes késedelmi kamatokat. A létre nem jött szerződés esetében mellékszolgáltatásokról sem beszélhetünk, így főkötelem hiányában nem jöhet létre jelzálogszerződés, kezesség, óvadék sem.

A rPtk. 205.§ (1) bekezdése alapján a szerződés az akarat kifejezések egybehangzása és kölcsönössége esetén létrejön. Ez lenne a klasszikus jognyilatkozati elv. Tehát, jogvita esetén elsőként azon tényeket kell pontosan deklarálni, hogy ki, mikor, milyen tartalommal közölt jognyilatkozatot. E körben nyilván van a bizonyítás szempontjából jelentősége annak, hogy írásban, vagy szóban közölt hatályosultan a nyilatkozat. Az is bizonyításra szoruló ténykérdés – vitatás esetén – hogy a közölni kívánt jognyilatkozat eljutott-e a címzetthez, vagy sem. Ugyanis azon nyilatkozatok, melyet a másik fél fel nem ismerhetett, meg nem ismerhetett, nem váltják ki hatályukat, a szerződés szempontjából közömbösek. A rPtk. 207.§ (5) bekezdése szólt erről azzal, hogy az érvényesség szempontjából közelítette meg a dolgot. Ennek oka egyértelmű: ha nincsen közölt tartalom, akkor az a rPtk. 205.§ (1) bekezdés szerint nem értelmezhető, így nem válik a szerződés részévé. Ha a feltétel így kiesik, de van a felek között valamilyen szerződés, melynek érvénytelensége felvetődik, akkor ugyanaz a kimaradt feltétel az érvényesség szempontjából sem lehet releváns. Ha nincsen ilyen hatályosultan közölt feltétel, akkor nincsen.

Ha a bíróság a szerződés keletkezésével kapcsolatban releváns akaratnyilatkozatok tartalma, körülményei körében elhangzott tényállításokat összeveti, akkor elsődleges feladata az lesz, hogy felismerje, a felperesi tényállításokhoz képest mely tényeket vitatja az alperes, melyek kapcsán hallgat, nem tesz nyilatkozatot és melyek kapcsán tesz eleget a másodlagos tényállítási kötelezettségének.

A régi és új Pp. kapcsán a fenti perjogi feladatok körében annak ellenére nincsen lényegi különbség, hogy sok bíró ezt tagadja. Ez a félreértés abból fakad, hogy a rPp. rendelkezéseinek alkalmazása szempontjából is problémák vannak. A rPp. 3.§ (3)

bekezdése nem valamilyen opcionális lehetőség, hanem a bíróság azon megkerülhetetlen kötelezettsége, hogy az állított, elismert és vitatott tények körében leszűkítse azon tények körét, melyek kapcsán a felek eltérő állításban vannak. Ugyanis az ellentmondást fel kell oldani, mégpedig bizonyítással. Az adott tény bizonyítása alapelvként azon felet terheli, akinek érdekében áll az állított tény valókénti elfogadása. Mivel szokás szerint ez az értelmezés is állandó eljárásjogi vitákba torkollik a bíróságokon, nézzük meg gyakorlati oldalát. De maradjunk egyelőre a rPtk. 205.§ (1) bekezdésénél, egy centit se lépjünk tovább!

„A szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre."

Négy jelentős mondatrész található a normában:

a) A szerződés, mint elvont jogi fogalom, mely nem azonos az okirattal, papírral, kőtömbbel, melybe esetleg belevésik.

b) Létrejön a szerződés, azaz a felek között konszenzus van bizonyos kérdésekben.

*c) Az **akaratok** kifejezése, mint a címzett által felfogható tartalom megjelenése válhat a szerződés tárgyává.*

d) A kifejezéseknek, azaz az akaratnyilatkozatoknak, egymás irányába kell hatnia, azoknak találkozniuk kell. A közös pontokon válik egyértelművé, hogy mindként fél ugyanazt akarja.

A deviza alapúnak nevezett kölcsönszerződésekkel kapcsolatos jogvitákban állandóan előkerül a jognyilatkozati és akarati elv összeütközése. A bíróságok brutálisan mély szintre viszik le a jogtudományi igényességet, amikor úgy vélik, egy írásban rögzített szerződéses feltételgyűjtemény puszta aláírása a jognyilatkozati elv mentén képes a szerződés írásbeli tartalommal való egyezésében a szerződés létrehozására. Ez azonban egyszerűen logikátlan.

A rPtk. 205.§ (1) bekezdéséből fakadóan szerződéses akarat nélküli állapotnak kizárt a hiányzó akaratnak megfelelő akaratnyilatkozat közlése. Azaz, nulla akarat mentén nulla jognyilatkozat. A jognyilatkozatnak minden esetben olyan akaratot kell hordoznia, mely kifejezése a nyilatkozatot tevő szándékában áll. Példának okáért: ha egy családi ház létesítésére, kivitelezésére vonatkozó szerződéses csomagba belekeveredik Paks3 megrendelését tartalmazó okirat, melyet a fél pusztán azért lát el kézjegyével, mert senki nem veszi észre, hogy rossz iratok keveredtek oda, nonszensz azt állítani, hogy Lutz Gizi megrendelte a Mészáros és Mészáros Zrt-től a kivitelezést és kötelezettséget vállalt 5000 milliárd forint kifizetésére, majd nem családi ház épül a paksi telken, hanem atomreaktor. Ugyanis a bírói érvelések tömege bukik meg e példán, a családi ház megrendelőjének szándéka, akarata adott volt, azzal kapcsolatban tett jognyilatkozatot. Ám nem tekinthető akarat hiányában megtett jognyilatkozatnak egy olyan ügylet, olyan feltételösszesség mentén az irat aláírása, mely formálisan ugyan megfelel a jognyilatkozati elvnek, ám az arra vonatkozó akarat kizárt. Pont ezért a hazai jogban a jognyilatkozati elv tisztán, önmagában állva soha nem érvényesülhet, az akarati elvet nem lehet, nem szabad tagadni, pláne azért, mert a törvényi tényállásnak is részét képezi.

A rPtk. 205.§ (1) bekezdése a szerződés létrejötte kapcsán rendelkezik tehát a megtett jognyilatkozatokról. Azaz „oly módon jön létre" a szerződés, hogy kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatokat tesznek a felek. Ebből azonban nem következik, hogy bármilyen jognyilatkozat képes a szerződés létrehozása. Azaz a konszenzusnak a lényeges feltételek kapcsán kell fennállnia.

A rPtk. 205.§ (2) bekezdése határozza meg, milyen feltételekben kell minimálisan megállapodni ahhoz, hogy a felek között létrejöjjön a kívánt szerződés:

„A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges."

Tehát, abból, mert van valamilyen akaratnyilatkozat, valami papír aláírása, még nem következik az, hogy a felek között létrejött a szerződés.

~ ~ ~

A jogelméleti eszmefuttatás után listáznom kell, a Kúria, illet annak bírái mikor mentek szembe tudatosan az uniós joggal. Igaz, immáron négy EUB ítélet létezik, mely a nemzeti bíróság állandó ítélkezési gyakorlatát irányelvvel ellentétesnek minősíti:

C-80/21. - C-82/21.
C-472/20. és C-705/21.
C-6/22.

Kérem, vizsgálja meg a Polgári Kollégium, hogy a fenti EUB döntések fényében miként kell értékelni a Kúria ítélkezési gyakorlatát. Szakmai álláspontom az, hogy reménytelenül uniós jogot tagadó az egész rendszer. Ráadásul a 6. és 7. cikkek (1) bekezdéseiben foglaltakat akadályozza a Kúria eljárásjogi módszerekkel. Egy példát említsek: a védelem nélküli eljárásokra vonatkozó hivatalbóli eljárások elvét kizárja a Pp. vagy a Vht. rendelkezéseivel.

A 2/2014. PJE határozat 3. pontjában foglaltak az irányelvvel ellentétesek az Irányelvvel, hiszen diszpozitív normát csak a C-26/13. sz. alatti ítéletben felállított korlátok között lehet alkalmazni. A rPtk. 231.§ (2) bekezdése a már valamilyen módon devizában kirótt pénztartozás megfizetésére vonatkozik. A C-260/18. sz. alatti ítélet alapján az indexálás kiesik a szerződésből, így a devizában kirovandó pénztartozás nem számítható ki. A Kúria erre mondta, hogy „lengyel-ügyet nem alkalmazunk." A Bizottság és az EUB ezzel nem teljesen ért egyet. Én meg csak kapkodom a fejem.

- *A PJE határozat meghozatalában részt vevő bírók további ítélkezése felettébb aggályos.*
- *A C-26/13. sz. alatti ügyben meghozott felülvizsgálati döntés súlyosan irányelvvel ellentétes. A döntést hozó tanács tagjainak további ítélkezése aggályos.*
- *Az un. kúriai Konzultációs Testület tagjai olyan jogforrásként alkalmazott álláspontot alakítottak ki, mely az irányelvet sértő. A testületben részt vevő bírák további ítélkezése aggályos.*

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény így rendelkezik:

Bjt. 36. § (1) A bíró hivatását esküjéhez hűen köteles gyakorolni, igazságszolgáltatási feladatainak teljesítését nem tagadhatja meg, a rábízott ügyekben folyamatosan, lelkiismeretesen köteles eljárni.
(2) A bíró minden ügyben befolyástól mentesen, és részrehajlás nélkül köteles eljárni.
(3) A bíró a döntés befolyásolására irányuló minden kísérletet köteles elhárítani és arról a bíróság elnökét tájékoztatni.
(4) A **bíró az eljárása során köteles** az ügyféllel szemben tisztességes és **pártatlan magatartást tanúsítani**.

37. § **(2) A bíró köteles a tisztségéhez méltó, kifogástalan magatartást tanúsítani és tartózkodni minden olyan megnyilvánulástól, amely a bírósági eljárásba vetett bizalmat vagy a bíróság tekintélyét csorbítaná.**
(3) A bíró a rábízott ügyet annak munkaigényessége és az eljárás sajátosságai által meghatározott ésszerű határidőn belül köteles elbírálni.

65. § (1) A bíró munkáját e törvény szerint értékelni kell.
(2) A bírósági vezető ítélkező munkáját e törvény szerint kell értékelni, amelynek elrendelésére a kinevező jogosult.
66. § Az értékelést megalapozó vizsgálatnak - elsősorban a jogerősen befejezett ügyek alapján - fel kell tárnia a **bíró anyagi, eljárási és ügyviteli jogszabály-alkalmazási és tárgyalásvezetési gyakorlatát**.

69. § Soron kívül értékelni kell a bíró tevékenységét, ha
a) bármely okból felmerül, hogy a bírói tevékenység ellátására **szakmai okból nem képes**,

70. § (1) Az értékelést megalapozó vizsgálat lefolytatását a törvényszék, az ítélőtábla, illetve a Kúria elnöke (a továbbiakban e fejezetben együtt: a bíróság elnöke) rendeli el.
(2) A rendszeres értékelést megalapozó vizsgálatot a bíróság elnöke hivatalból rendeli el.
(3) A soron kívüli értékelést megalapozó vizsgálatot a bíróság elnöke hivatalból, vagy a bíró beosztási helye és szakterülete szerint illetékes kollégiumvezetőnek vagy a bíró beosztási helye és szakterülete szerint illetékes fellebbviteli (felülvizsgálati ügyekben eljáró) bíróság kollégiumvezetőjének kezdeményezésére rendeli el. Járásbírósági bíró esetében a járásbíróság elnöke is kezdeményezheti a vizsgálatot.
(3a) Soron kívüli vizsgálata a határozott időre kinevezett bírónak is elrendelhető.
(4) Az értékelést megalapozó vizsgálat lefolytatásának elrendelését a bíróval írásban kell közölni.

81. § (1) Alkalmatlan minősítés esetén a bíróság elnöke az értékelés közlésével egyidejűleg felszólítja a bírót, hogy 30 napon belül mondjon le bírói tisztségéről. A vizsgált bíró kérelmére a bíróság elnöke személyes meghallgatás keretében lehetőséget biztosít a vizsgált bírónak az értékeléssel kapcsolatos álláspontja ismertetésére.

105. § Fegyelmi vétséget követ el a bíró, ha vétkesen
a) a szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségeit megszegi, vagy
b) az életmódjával, magatartásával a bírói hivatás tekintélyét sérti vagy veszélyezteti.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény:

*A Bszi. 119. §-ban foglalt, a bíróság elnöke részére biztosított jogköröket quasi gondnoki minőségben határozza meg. Értelemszerűen nem tartozik feladatába, hatáskörébe az ítélkezési tevékenység felügyelete, azonban ez így teljesen nem igaz. Ugyanis a Bjt. fent idézett 70.§ (1) bekezdés alapján végzendő **értékelést megalapozó vizsgálat lefolytatását** a bírósági elnök rendeli el. Ehhez kapcsolódóan kell értelmezni a Bjt. 65.§ (2) bekezdésében foglalt jogkör gyakorlását.*

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu

Felmerülhet ennek kapcsán az aggály, hogy a kinevezési jogkör gyakorlójának passzivitása kizárja a Bjt. értékelésre vonatkozó rendelkezéseinek érvényesülését.

Nem kétséges, ha az adott bírságra beosztott bíró tevékenységének megítélése a Bjt. 66.§-ban rögzített szempontok szerint vizsgálandó, akkor – különösen az Európai Bizottság előtti jogállamisági vizsgálat értelmében – nem közömbös, miként engedi az adott bíró, bírói tanács az EU alapszerződéseiben foglaltak hatályosulását.

Ugyanis e közjogi kötelezettség gyakorlása az EU alapszerződésein alapszik, és az EU strukturális létét fenyegeti, ha az adott tagállamban rendszerszinten kérdőjeleződik meg az uniós jog alkalmazásának kötelezettsége.

Nem lehet kérdéses, hogy azon bíró, bírói tanács ítélkezési gyakorlata, melyet az EUB közvetlen anyagi jogi hatálya alapján az irányelvet sértőnek kell tekinteni, nem felel meg a Bjt. 36-37.§-iban megfogalmazott követelményeknek, ugyanis az uniós jog teljes érvényesülésének korlátozása, kizárása, illetve a hatékony jogvédelem szintkének nullára csökkentése egyfelől integritási sérelmet vet fel, másfelől a fogyasztókkal szembeni bírói magatartás nem csupán pártossá válik, hanem kifejezetten közjogi kötelezettségszegűvé.

Az alábbi idézett három kérdéskörben kell lefolytatni értékelést a Bjt. és a Bszi. normái alapján úgy, hogy szem előtt kell tartani a Bizottság előtti jogállamisági vizsgálatokat és a magyar állammal szemben lefolytatott jogállamisági/kötelezettségszegési EUB eljárásban hozott ítélet rendelkezéseit. Ez azért roppant fontos, ugyanis a fogyasztók képviseletében már korábban is jelzéssel éltem az uniós jog rendszerszintű tagadása miatt – ami nem hazaárulást jelent részemről, hanem ügyvédi eskümhöz méltó azon magatartást, melyet a jog uralmának tiszteletben tartásából fakad.

A) Az EUMSz 267. cikkében foglalt kötelezettségek gyakorlása
B) Az EUB döntések közvetlen anyagi jogi hatályának betartása
C) A Köbler-ügyből fakadó kártérítési kötelezettség kérdésköre

A) Az EUMSz 267. cikke

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:
a) a Szerződések értelmezése;
b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése;
Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.
Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.
Ha egy tagállami bíróság előtt folyamatban lévő ügyben olyan kérdés merül fel, amely valamely fogva tartott személyt érint, az Európai Unió Bírósága a lehető legrövidebb időn belül határoz.

A Kúria törvénykezési gyakorlata rendszerszinten vonja kétségbe az EU alapszerződéseiben foglaltakat, így magára nézve nem tartja kötelezőnek sem az EUSZ,

sem az EUMSz, sem a Charta közvetlen hatállyal bíró rendelkezéseit, sem az EUB ítéletei alapján közvetlen hatállyal bíró irányelvi rendelkezéseket. Ez a probléma azonban a Győri Ítélőtábla összes tanácsát érinti, ugyanis a polgári kollégiumban összehangolták ebbéli magatartásukat a tanácsok. Hovatovább a kollégiumvezető a Kúria polgári kollégiumának is tagja, mely kúriai contra legem, önkényes gyakorlatot meghonosította a táblabíróságnál is.

Az, hogy az EUMSz 267. cikke milyen döntő fontossággal bír, és annak megsértése milyen strukturális problémákat okoz az EU szintjén, levezethető számos EUB ítéletből. Egy olyat szeretnék kiemelni, melyet Tisztelt Elnök Úr és Kollégiumvezető Úr is pontosan ismer:

A C-564/19. sz. alatti „Vasvári-ügy" jelentősége az, hogy a bírósági igazgatási vezetők hazánkban fellépnek azon bírókkal, ügyvédekkel szemben, akik előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket mernek kezdeményezni. Mind Vasvári bíró úr, mint személyem közös kapcsolódási pontja a Fővárosi Törvényszék elnöke, aki az eljáró büntető ügyszakos bíróval szemben fegyelmi eljárást kezdeményezett, míg velem szemben fegyelmi panaszt tett, melyben az ügyvédi kamara készséggel együttműködött és a bíróság méltóságának védelmében lépett fel az EU alapszerződéseiben foglaltakkal szemben. A főtanácsnoki indítvány kiemelte azon kulcskérdéseket, melyeket magam is hangoztattam az összes eljárásban.

23. A kérdést előterjesztő bíró hozzáteszi, hogy 2019. október 25-én a **Fővárosi Törvényszék elnöke a Kúria 2019. szeptember 10-i ítéletében szereplő indokok szó szerinti átvételével fegyelmi eljárást kezdeményezett vele szemben.** A magyar kormány által közölt azon tájékoztatást követően, amely szerint a fegyelmi eljárást megszüntették, a Bíróság kérdést intézett a kérdést előterjesztő bírósághoz. 2019. december 10-i válaszában a kérdést előterjesztő bíróság megerősítette, hogy a Fővárosi Törvényszék elnöke 2019. november 22-i iratával visszavonta a fegyelmi eljárás kezdeményezését, és jelezte, hogy nem kívánja módosítani az előzetes döntéshozatal iránti kiegészítő kérelmét.

27. Ebben az ítéletben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. **Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint továbbá az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze**, amelynek révén a Bíróság megadja számukra az uniós jog értelmezéséhez azokat a támpontokat, amelyek az általuk eldöntendő jogvita megoldásához szükségesek. **Az előzetes döntéshozatali eljárás indoka ugyanis nem az általános vagy hipotetikus kérdésekről való véleménynyilvánítás, hanem az adott jogvita tényleges megoldásának szükségessége**.

*A főtanácsnok érvelési rendszerében a **Miasto Lowicz-ügyet** hozza fel.*

*A **Bíróság 2020. március 26-i C-558/18. és C-563/18. sz. alatti egyesített ügyekben** (ECLI:EU:C:2020:234) hozott ítélete kimondta az alábbiakat:*

43 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell (2003. május 15-i Salzmann ítélet, C-300/01, EU:C:2003:283, 31. pont; 2017. június 29-i Popławski ítélet, C-579/15, EU:C:2017:503, 16. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint továbbá az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén a Bíróság megadja számukra az

uniós jog értelmezéséhez azokat a támpontokat, amelyek az általuk eldöntendő jogvita megoldásához szükségesek (1990. október 18-i Dzodzi ítélet, C-297/88 és C-197/89, EU:C:1990:360, 33. pont; 2013. december 19-i Fish Legal és Shirley ítélet, C-279/12, EU:C:2013:853, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem az általános vagy hipotetikus kérdésekről való véleménynyilvánítás, hanem az adott jogvita tényleges megoldásának szükségessége (1995. június 15-i Zabala Erasun és társai ítélet, C-422/93–C-424/93, EU:C:1995:183, 29. pont; 2018. december 10-i Wightman és társai ítélet, C-621/18, EU:C:2018:999, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 *Az EUMSZ 267. cikkben foglaltak szerint a kért előzetes döntésnek „szükségesnek" kell lennie a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben kialakítandó „ítélete meghozatalához" (lásd ebben az értelemben: 2011. február 17-i Weryński ítélet, C-283/09, EU:C:2011:85, 35. pont).*

46 *A Bíróság így tehát több ízben emlékeztetett arra, hogy* ***az EUMSZ 267. cikk szövegéből és rendszeréből is kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás egyik előfeltétele a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek keretében a nemzeti bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletet tekintetbe vevő határozatot kell hoznia*** *(1988. április 21-i Pardini ítélet, 338/85, EU:C:1988:194, 11. pont; 1991. október 4-i Society for the Protection of Unborn Children Ireland ítélet, C-159/90, EU:C:1991:378, 12. és 13. pont; 2014. február 27-i Pohotovosť-ítélet, C-470/12, EU:C:2014:101, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).*

A szintén praxisomba tartozó végrehajtás megszüntetése iránti perben a Kúria azon tanácsa járt el, mely bíráit a Debreceni Ítélőtáblárol rendelték ki. Az „ideiglenes" tanács a szokásostól eltérő módon indokolta határozatát szabatosan, melyet tiszteletben tartok és azt voltaképpen szakmailag sem tudok kritika alá venni – némi kivétellel (A res judicata hatást áttörheti az, ha olyan bíróság hozza meg döntését, mely az EUSZ 19. cikk (1) bekezdés sérelme miatt nem minősül az uniós jog értelmében vett bíróságnak, azaz nem pártatlan és független.)

236. I. Amennyiben a fél által állított érvénytelenségi okokat az érvénytelenség megállapítása iránti perben a bíróság jogerősen elbírálta, ezeket a fél egy később indított végrehajtás megszüntetése iránti perben sem teheti vitássá. | Kúria (kuria-birosag.hu)

[19] A tárgyalás felfüggesztése a felperesek által megjelölt, az EUB előtt folyamatban lévő egyik eljárásra tekintettel sem indokolt. A tárgyaláson hivatkozott C-347/21. szám alatti előzetes döntéshozatali eljárás büntetőeljárással kapcsolatos, a 2016/343 irányelv és a 2013/48 irányelv értelmezésére irányul, jelen perrel semmilyen összefüggést nem mutat. A **C-379/21. szám** alatti előzetes döntéshozatali eljárásban a kezdeményező bíróság a szerződési feltételek esetleges tisztességtelen jellegének hivatalbóli vizsgálatával kapcsolatosan kérte a bíróság állásfoglalását olyan ügyben, amelyben az adós az azonnali fizetést elrendelő bírósági határozat meghozataláig nem vesz részt; emellett az **előterjesztő arra a kérdésre keres választ, hogy kötik-e a nemzeti bíróságot egy felsőbb fokú bíróság utasításai, amelyek a nemzeti jog értelmében kötelezőek, abban az esetben, ha azok nem veszik figyelembe a fogyasztói szerződésben szereplő valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének következményeit**. A szerződési kikötés tisztességtelenségének hivatalból történő vizsgálata kapcsán az EUB több esetben, így a C-397/11. és C-511/17. számú ügyben, míg a felsőbb bíróságok döntéséhez kötöttség kérdésében a C-118/17. szám alatti ügyben már kifejtette álláspontját. Mindezek alapján a Kúria elutasította a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet.

Mint közismert, a Kúria a C-26/13. sz. alatti Kásler-ügyben hozott EUB ítélet közvetlen anyagi jogi hatályát megsértve döntött az alapügy felülvizsgálati eljárásában arról, hogy a vételi és eladási árfolyamok alkalmazását előíró ászf tisztességtelensége miatt kieső feltétel helyébe a rPtk. 231.§ (2) bekezdésében foglalt diszpozitív norma lép be.

A kúriai indokolás egyfelől hamis állítást tartalmaz, ugyanis a hivatkozott diszpozitív norma a már devizában kirótt pénztarozás forintra való visszaszámítására ad támpontot, nem a forintról devizára számítás kapcsán. Másrészről az EUB C-80/21.-C-82/21. sz. alatti egyesített ügyekben hozott ítélet első kérdésére adott válasza az ilyen

törvénykezési gyakorlatot az irányelvvel ellentétesnek, a 6. cikk (1) bekezdését és a 7. cikk (1) bekezdését sértőnek deklarált.

A hivatalbóli eljárás kényszerére vonatkozó Lintner-ítélet (C-511/17. *alkalmazására pusztán csak hivatkozik a Kúria, ám az alapügyben még meg is hivatkoztam az uniós jog sérelmét. A C-118/17. sz. alatti Dunai-ügyben pedig az EUB kimondta, hogy a behelyettesítés lehetősége csak a C-26/13. sz. alatti Kásler-ügyben felállított korlátok között lehetséges – ha a fogyasztó igényli a diszpozitív norma behelyettesítésének jogvédelmét – illetve az eredeti jogi és ténybeli állapot helyreállításának lehetőségétől a fogyasztót nem lehet megfosztani. (A C-118/17. sz. alatti Dunai-ügy alapperében júniusban találkozunk, hiszen besegítek ügyvéd kollégámnak az ügyben.)*

A C-379/21. sz. alatti TBI Bank-ügyben a kérdést előterjesztő szófiai bíróság abbéli aggályát fejezte ki, hogy az irányelv 6. cikk (1) bekezdése, illetve a 7. cikk (1) bekezdése tekintetében elsődleges az uniós jog alkalmazásának kötelezettsége, avagy a felülbírálatra jogosult bíróságok döntése ebben korlátozhatja-e.

Ugyanis a kúriai felülvizsgálattal érintett alapperben mind a Székesfehérvári Törvényszék, mind a Győri Ítélőtábla (Pf.IV.20.291/2018/13/I.) megtagadta az uniós jog alkalmazását, a megdönthetetlen törvényi vélelem figyelembevételét.

„A felperesek a másodfokú eljárásban előterjesztett előkészítő iratukban előadták, hogy az EUB C-118/17. számú ítéletből következően a jogvita tárgyát képező kölcsönszerződésből el kell hagyni a különnemű árfolyamokat és az így megmaradó jogi tényeket kell helyreállítani, vagyis megmarad a felek megállapodásaként az írásbeli szerződésben rögzített kölcsönösszeg forintban, ami nem számítható át devizára. Ezért a vételi árfolyam alkalmazása értelmezhetetlen. A DH1 törvény 3. § (1) bekezdése megdönthetetlen vélelmet állít fel a semmisség kapcsán. Ha értékállandósági kikötés esetén a felek az értéket például adott devizához kötik, akkor azt eleve meg kell határozni és az nem lehet a folyósításból, vagyis a szolgáltatásból visszakövetkeztetni. A DH1 törvény és az 1/2016. PJE együttesen torzítja a bírósági ítéleteit az EUB C-118/17. számú ítélettel szemben. A 2/2014. PJE határozat 3. pontja szerint a különnemű árfolyamok alkalmazása az rPtk. 523. § (1) bekezdése tekintetében semmisségi okot eredményez. Ebből következően a 2/2014. PJE kizárja az 1/2016. PJE alkalmazhatóságát, az „irányadó árfolyam" tekintetében. Az rPtk. 523. § (1) bekezdése szempontjából nincs olyan törvényi rendelkezés, amely a szerződésben meghatározott kölcsönösszeg szempontjából konvalidált volna semmisségi okot."
(Pf.IV.20.291/2018/13/I. 11. oldal 3. bekezdés)

„A különnemű árfolyamok alkalmazásának kérdését pedig az árfolyamrés rendezésével a DH1 törvény 3. §-a szabályozta. Az EUB C-118/17. számú ítélet 40. pontja szerint önmagában nem ütközik a 93/13/EGK irányelvbe az a jogszabályi megoldás, amely az árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételeket a DH1 törvényben írt módon módosítja. Az EUB C-118/17. számú ítélet 56. pontjából következően a nemzeti szabályozás a kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló kérelem esetén nem konform a hivatkozott irányelvvel."

A jogerős ítélet indokolása egy az egyben mellőzi a releváns EUB ítéletek alkalmazását, a C-118/17. sz. alatti ítélet szövegét pedig torzítja, ugyanis azok így szólnak:

*40 Jóllehet a magyar jogalkotó úgy orvosolta a hitelintézetek azon gyakorlatához kapcsolódó problémákat, hogy árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételeket tartalmazó kölcsönszerződéseket kötnek, hogy e szerződési feltételeket törvényi úton módosította, miközben a kölcsönszerződéseket érvényben tartotta, az **ilyen megközelítés** megfelel az uniós törvényhozó által a 93/13 irányelv, és többek között ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének keretében követett **célkitűzésnek**. E cél ugyanis a felek közötti egyensúly helyreállítása elvileg egy szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés semmissé nyilvánítása (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 31. pont).*

A torzítás („cseresznyézés", „szemezgetés") lényege az, hogy az ítélet további tartalmáról nem vesz tudomást, azt mellőzi:

41 ***Ugyanakkor e 6. cikk (1) bekezdését illetően a Bíróság azt is kimondta, hogy*** *azt úgy kell értelmezni, hogy egy tisztességtelennek minősített szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást; ezen értelmezésnek azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett kikötés hiányában lenne (lásd ebben az értelemben: 2016. december 21-i Gutiérrez Naranjo és társai ítélet, C-154/15, C-307/15 és C-308/15, EU:C:2016:980, 61. pont).*

42 *Noha a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése nem képezi akadályát annak, hogy a tagállamok jogszabállyal vessenek véget a tisztességtelen szerződési feltételeknek a fogyasztók és eladók vagy szolgáltatók közötti szerződésekben történő használatának, attól még* ***a jogalkotó e vonatkozásban köteles tiszteletben tartani az ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből következő követelményeket.***

43 *Az ugyanis, hogy bizonyos szerződési feltételeket jogszabály útján minősítettek tisztességtelennek és semmisnek, valamint azokat az adott szerződés érvényben tartása érdekében új szerződési feltételekkel helyettesítették,* ***nem fejthet ki olyan hatást, amely gyengíti a fogyasztók számára biztosított – a jelen ítélet 40. pontjában felidézett – védelmet.***

44 *A jelen ügyben, jóllehet a Dunai Zs. által benyújtott kereset az eredetileg a bankkal kötött kölcsönszerződésben foglalt, árfolyamrésre vonatkozó feltételen alapult, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a fent hivatkozott nemzeti jogszabályok, amelyek az ilyen jellegű szerződési feltételeket tisztességtelennek nyilvánították, lehetővé teszik-e azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben Dunai Zs. az ilyen tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, többek között azzal, hogy biztosítják az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – Dunai Zs. kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot (lásd ebben az értelemben: 2018. május 31-i Sziber ítélet, C-483/16, EU:C:2018:367, 53. pont).*

45 *Ebből következően a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely az eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a kölcsönszerződés valamely, árfolyamréssel kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló olyan kérelemnek, mint amilyen az alapügyben szerepel,* ***feltéve hogy az ilyen szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen szerződési feltétel hiányában lett volna.***

A 45. pont „feltéve, hogy…" szövegrész az EUB ítélet lényege, esszenciája. Csakhogy az eljáró tanács tagja ezt vagy nem voltak képes szöveg szerint megérteni, feldolgozni, így alkalmatlanság kérdése merült fel, vagy szándékosan nem alkalmazták, mely hivatali kötelezettségszegés esetkörét veti fel. Ennek megítélése lenne a Bjt. szerinti alkalmassági vizsgálat tárgya.

56 A fenti megfontolásokra tekintettel az első három kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

– azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely az eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy helyt adjon a kölcsönszerződés valamely, árfolyamréssel kapcsolatos rendelkezésének tisztességtelen jellege miatti megsemmisítésére irányuló olyan kérelemnek, mint amilyen az alapügyben szerepel, **feltéve hogy az ilyen szerződési feltétel tisztességtelen jellegének**

megállapítása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen szerződési feltétel hiányában lett volna, és

Igen kellemetlen, hogy a 45. pont és az 56. pont egyező szövegű, és utóbbira ugyan utal a táblabíróság, ám alkalmazását megtagadja.

Nézzük, hogyan folytatja a Kúria a felülvizsgálati indokolást:

[20] A Kúria ezt követően azt vizsgálta, hogy a felperesek által előterjesztett előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelem vonatkozásában az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettség fennáll-e. Az EUB a Szerződések értelmezése és az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése tekintetében rendelkezik hatáskörrel, ilyen kérdés felmerülése esetén kérhető döntése [EUMSZ 267. cikk (1) és (2) bekezdés]; valamint, ha a kért előzetes döntés szükséges a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben kialakítandó ítélet meghozatalához (**Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, IS ítélet C-564/19**.) Nem köteles a bíróság a közösségi jog értelmezésére vonatkozóan felmerült kérdést a Bíróság elé terjeszteni, ha a kérdés nem releváns, vagyis abban az esetben, ha a kérdésre adott válasz nem befolyásolhatná érdemben a jogvita megoldását; a hivatkozott közösségi jogi rendelkezést az EUB már értelmezte, még ha a vitás kérdések szigorúan véve nem azonosak is; illetve, ha a közösségi jog helyes értelmezése nyilvánvaló (EUB C-283/81., CILFIT ítélet [10], [13], [14] és [16] bekezdés.) Az előzetes döntéshozatal iránti eljárás nem jelent újabb jogorvoslati fórumot a fél számára. **A felperesek által feltenni indítványozott 1. kérdéshez kapcsolódóan** a res iudicata elvének alkalmazásáról az EUB a jogerős ítéletben felhívott, illetőleg a felperesek által is idézett ítéletekben (például a Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe ügyében hozott C-620/17. szám alatti, C-421-14. szám alatti Banco Primus ítélet, C-40/08. szám alatti Asturcom Telecommunicaciones SL ítélet) már adott értelmezést. Mindezek alapján a 2. feltenni kívánt kérdés lényege annyi maradt, hogy a fél pervesztessége folytán a jogszabályi rendelkezések alapján van-e helye a kötelezettség állami kényszerrel érvényesítésének, amely túlzottan általános felvetés, és önmagában a jogvita elbírálása szempontjából irreleváns. **A 3. kérdéshez hasonló indítvánnyal kapcsolatban pedig az EUB már kifejtette: önmagában az esetleges kapcsolat az alapeljárás érdeme és a Charta 47. cikke, sőt tágabb értelemben az EUSZ 19. cikke között, nem elegendő az EUMSZ 267. cikk szerinti szükségesség kritériumának való megfeleléshez (IS ítélet C-564/19.).** A felperesek az előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti indítványukat a felülvizsgálati tárgyaláson kiegészítették, azonban az általuk feltenni indítványozott, az igazságszolgáltatás alapvető elveit érintő további kérdés szintén túlzottan általános maradt. A Kúria ezért a felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét a régi Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

[22] A felperesek által a régi Pp. 272. § (1) és (2) bekezdésében írtaknak megfelelően előterjesztett felülvizsgálati kérelemben írt jogszabálysértések kizárólag jelen, végrehajtás megszüntetése iránti per vonatkozásában vizsgálhatók érdemben, a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per jelen felülvizsgálati eljárásnak nem tárgya.

A Kúria csúsztat és meg is győzheti azt, aki nem művelt az EUB ítéletek tartalmában.

*A **2022. december 15. napján jelent meg a Bizottság vs Lengyelország kötelezettségszegési eljárás indítványa (C-204/21. sz.** Ügy Európai Bizottság kontra Lengyel Köztársaság)*

EUMSZ 258. cikk – Tagállami kötelezettségszegés – A bírákra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszer – Jogállamiság – Bírói függetlenség – Hatékony bírói jogvédelem az uniós jog által lefedett területeken – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke – EUMSZ 267. cikk – A független és pártatlan bíróságra vonatkozó európai uniós követelményeknek való megfelelés vizsgálata – A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznychjának (rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanács) kizárólagos hatásköre – A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) Izba Dyscyplinarnájának (fegyelmi tanács) függetlensége – A magánélet tiszteletben tartásához való jog – A személyes adatok védelméhez való jog – (EU) 2016/679 rendelet"

I. A kereset terjedelme

1. Ez az EUMSZ 258. cikk szerinti kereset abból ered, hogy a Lengyel Köztársaság 2019. december 20-án elfogadta az ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustawot (a rendes bíróságok szervezetéről szóló törvény, a legfelsőbb bíróságról szóló törvény és egyes más törvények módosításáról szóló törvény; a továbbiakban: módosító

törvény).(2) Az Európai Bizottság lényegében azt állítja, hogy a módosító törvény egyes rendelkezései **sértik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseit,** az EUMSZ 267. cikket, az uniós jog elsőbbségének elvét, valamint a Charta 7. cikkében és 8. cikkének (1) bekezdésében, továbbá a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet)(3) (a továbbiakban: GDPR) 6. cikke (1) bekezdésének c) és e) pontjában, 6. cikkének (3) bekezdésében és 9. cikkének (1) bekezdésében biztosított, a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jogot.

2. A Bizottság keresete öt kifogáson alapul.

3. **Az első három, egymással összefüggő kifogásban a Bizottság azt állítja, hogy a módosító törvény korlátozza vagy kizárja annak lehetőségét, hogy a nemzeti bíróságok biztosíthassák, hogy az uniós jog alapján jogokat érvényesítő jogalanyok a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz fordulhassanak, és ezzel megsérti az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének és a Charta 47. cikkének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseit, valamint az EUMSZ 267. cikket.** Az első két kifogásban arra is hivatkozik, hogy a módosító törvény sérti az elsőbbség elvét. **Az uniós jog alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos ügyekben a tagállamok kötelesek biztosítani a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való alapvető jog tiszteletben tartását. Jogsértés felmerülése esetén a jogalanyok számára főszabály szerint lehetővé kell tenni, hogy e panasszal a nemzeti bírósághoz fordulhassanak**. Ebből az következik, hogy a jogalanyok jogait az uniós jog szintjén érintő ügyekben bármely nemzeti bíróság számára lehetőséget kell biztosítani annak megállapítására, hogy megsértették a jogalany ahhoz való jogát, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bíróság bírálja el. **A nemzeti bíróság azon lehetőségének bármely korlátozása vagy kizárása, hogy meggyőződhessen arról, hogy az uniós jogból eredő jogaikra hivatkozó jogalanyok a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bírósághoz fordulhatnak, a fent említett rendelkezésekből eredő kötelezettségek megsértését jelenti.**

Néhány hivatkozás az indítványból:

46. A kötelezettségszegés megállapítása iránti jelen eljárásban a Bíróság által megválaszolandó kérdések megoldása érdekében utalni kell az alábbi, általánosan elfogadott jogtételekre.

47. Az Európai Unió olyan értékeken alapul, amelyek közösek a tagállamokban, az igazságosság társadalmában. A tagállamok és különösen a bíróságaik közötti kölcsönös bizalom azon az alapvető előfeltevésen alapul, hogy számos érték közös. Ebből az következik, hogy az EUSZ 2. cikkben rögzített értékeknek valamely tagállam általi tiszteletben tartása a Szerződések e tagállamra való alkalmazásából eredő jogok gyakorlásának feltételét képezi.

48. A jogállamiság tiszteletben tartása az egyik ilyen közös érték, amelynek konkrét megnyilvánulása az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése. Második albekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy teremtsék meg azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek. A Charta 47. cikke második bekezdésének első mondata, amely a hatékony bírói jogvédelem általános elvét tükrözi, arról is rendelkezik, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja. Emellett az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és a Charta 47. cikke közvetlen hatállyal bír, és olyan jogokat biztosít a jogalanyok számára, amelyekre a nemzeti bíróságok előtt hivatkozhatnak.

49. A tagállamoknak kell megteremteniük azon jogorvoslati lehetőségek és eljárások rendszerét, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek, ami által az e rendszerhez tartozó azon bíróságok, amelyek az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, teljesítik a **hatékony bírói jogvédelem** követelményeit. A tagállamok feladata tehát, hogy kijelöljék a hatáskörrel rendelkező bíróságot és/vagy a nemzeti rendelkezések

érvényességének felülvizsgálatért felelős intézményeket, és előírják azon jogorvoslati eszközöket és eljárásokat, amelyek lehetővé teszik ezen érvényesség vitatását, és a kérelem megalapozottsága esetén megsemmisítsék e rendelkezést, valamint meghatározzák e megsemmisítés joghatásait. Amennyiben az uniós jog másként nem rendelkezik, az uniós jog nem ír elő a tagállamok számára semmilyen konkrét igazságszolgáltatási modellt, és nem követeli meg, hogy a jogorvoslati lehetőségek meghatározott rendszerét fogadják el, feltéve, ha **a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek tiszteletben tartják az egyenértékűség és a hatékony érvényesülés elvét.** E hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket. Ez a megközelítés tükrözi az EUSZ 5. cikkben foglalt szubszidiaritás és arányosság elvét, valamint a tagállamok eljárási autonómiáját.

50. Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével ellentétesek az igazságszolgáltatási szervezetre vonatkozó azon nemzeti rendelkezések, amelyek a jogállamiság értéke védelmének, különösen a bírói függetlenség garanciáinak leértékelődését eredményezhetik. **A Bíróság emellett megállapította, hogy a tagállamok nem módosíthatják jogszabályaikat oly módon, hogy az a jogállamiság védelmének csökkenését eredményezze.** A tagállamoknak ily módon tartózkodniuk kell minden olyan szabály meghozatalától, amely aláássa az igazságszolgáltatás függetlenségét.

51. A bíróságok függetlenségére vonatkozó követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való jog egyik alkotóeleme, amely viszont **a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog részét képezi, amelyet a Charta 47. cikke biztosít**. Ebben az összefüggésben a tagállami bírák függetlensége alapvető fontosságú az uniós jogrend szempontjából.

52. A bíróságok függetlenségére vonatkozó követelményt illetően két szempontot kell figyelembe venni. Az első – természeténél fogva külső – szempont azt feltételezi, hogy a bíróság autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnan rendelkezéseket vagy utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja. A második – természeténél fogva belső – szempont a pártatlanság fogalmával áll összefüggésben. Annak biztosítására törekszik, hogy a bírósági eljárás tárgyát illetően a bíróság egyenlő távolságot tartson a jogvitában részt vevő felektől, illetve e felek mindenkori érdekeitől. **A függetlenség e szempontja megköveteli a bíróságok objektivitását, valamint azt, hogy bíróságoknak a jogvita megoldása során a jogszabály szigorú alkalmazásán kívül semmilyen más érdeke ne érvényesüljön.**

53. A pártatlansági követelménynek is két vetülete van. Egyfelől a bíróság tagjának szubjektív módon pártatlannak kell lennie, azaz nem mutathat elfogultságot vagy személyes előítéletet. Ellenkező bizonyításáig a személyes pártatlanságot vélelmezni kell. Másfelől a bíróságnak objektív módon pártatlannak kell lennie, azaz e tekintetben megfelelő biztosítékokat kell nyújtania az összes jogos kétség kizárására.

Itt kell megjegyeznem, nem csak a Kúria, de a magyar bíróságok döntő többsége nem képes ilyen biztosítékok nyújtására. Erre utal az is, amikor az EUSZ 19. cikkének sérelmét állítom, akkor a bíróság másik eljáró tanácsa bírálja el a bíró elfogulatlanságát, természetesen elutasítva a kifogást, ám eszükbe sem jut a bíráknak igyekezetükben, hogy e körben az EUB hatáskörét vonják el.

57. A tagállamoknak, különösen az igazságszolgáltatási szerveiknek, két módon kell védeniük az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és a Charta 47. cikke alapján a jogalanyoknak biztosított jogokat.

58. Először is, a törvény által megelőzően létrehozott, **független és pártatlan bírósághoz való jogból az következik**, hogy minden jogalanynak biztosítani kell a lehetőséget arra, hogy e jogra hivatkozzon. Emellett ha a független és pártatlan bíróság létezését illetően olyan vita merül fel, amely nem tűnik nyilvánvalóan megalapozatlannak, valamennyi bíróság köteles ellenőrizni, hogy az összetétele alapján ilyen bíróságnak minősül-e. Ez az ellenőrzés szükséges ahhoz a bizalomhoz, amelyet egy demokratikus társadalomban a bíróságoknak a határozataik címzettjeiben kell ébreszteniük. Az ilyen ellenőrzés tehát olyan lényeges

formaságnak minősül, amelynek betartása imperatív jellegű, és amelyet a bíróságnak vagy a felek felvetése alapján vagy hivatalból ellenőriznie kell. Kivételes esetekben előfordulhat, hogy az egyik tagállam bíróságának azt kell értékelnie, hogy egy másik tagállamban megsértették-e valamely jogalanynak a független, pártatlan és a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz való alapvető jogát.

59. Másodszor, a bíróságoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jog elsőbbségének elvét. **Az uniós jogot a rájuk ruházott hatásköreik keretei között alkalmazni hivatott bíróságok kötelesek meghozni az e jog teljes érvényesülésének biztosításához szükséges minden intézkedést, szükség esetén eltekintve az uniós joggal ellentétes nemzeti rendelkezések vagy ítélkezési gyakorlat alkalmazásától. A nemzeti rendelkezés mellőzése érdekében a nemzeti jog által az uniós jog alkalmazásával megbízott bíróságnak olyan helyzetben kell lennie, hogy értékelhesse és megállapíthassa, hogy a nemzeti jog valamely rendelkezése ellentétes az uniós joggal**. Az uniós jog elsőbbségének elvével összhangban egyértelmű különbséget kell tenni az uniós joggal ellentétesnek ítélt valamely nemzeti jogi rendelkezés alkalmazásának **egyedi ügyben való mellőzésére vonatkozó jogkör** és az ilyen rendelkezés megsemmisítésére vonatkozó jogkör között, amely azt eredményezi, hogy az adott rendelkezést megfosztja minden érvényességétől.

60. Ami a nemzeti alkotmányok és a nemzeti alkotmánybíróságok viszonválaszban felvetett szerepét illeti, a Bíróság kimondta, hogy az Európai Unió az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésével összhangban tiszteletben tartja tagállamainak nemzeti identitását. Az uniós jog nem követeli meg a tagállamoktól, hogy egy adott alkotmányos modellt válasszanak. A tagállamok alkotmányos rendjének azonban biztosítania kell a bíróságaik függetlenségét. Feltéve, hogy az alkotmánybíróság hatékony bírói jogvédelmet tud biztosítani, nem ellentétes az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amelynek előírása szerint a tagállam rendes bíróságait köti azon alkotmánybírósági határozat, amely egy nemzeti jogszabályt az említett tagállam alkotmányával összhangban állónak ítél. Ugyanez nem mondható el akkor, ha az ilyen szabályozás alkalmazásának eredményeként e rendes bíróságok nem vizsgálhatják egy olyan nemzeti jogszabály uniós joggal való összeegyeztethetőségét, amelyet e tagállam alkotmánybírósága az uniós jog elsőbbségét előíró nemzeti alkotmányos rendelkezéssel összhangban állónak ítélt. Az utóbbi elv értelmében a tagállam nem hivatkozhat – akár alkotmányos jellegű – nemzeti jogi rendelkezésekre, hogy azok sértsék az uniós jog egységességét és hatékony érvényesülését. Az uniós jog elsőbbségének elve a tagállamok minden szervét köti, és a belső jog, beleértve az alkotmányos rendelkezéseket is, nem képezheti ennek akadályát. **Az uniós jog végérvényes értelmezésére vonatkozó kizárólagos hatáskörének gyakorlása során a Bíróság feladata, hogy pontosítsa az uniós jog elsőbbsége elvének terjedelmét.**

165. Márpedig az olyan nemzeti rendelkezés, amely valamely jogvita elbírálására – amelyben valamely jogalany a jelen ügyhöz hasonlóan az uniós jog szabályaiból eredő jogok megsértésére hivatkozik – kizárólagos hatáskört biztosít egy meghatározott fórumnak, amely nem teljesíti a függetlenségnek és a pártatlanságnak a Charta 47. cikkéből eredő követelményeit, az érintettet megfosztja az e cikk, valamint a 2000/78 irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett minden hatékony jogorvoslattól, és sérti a Charta 47. cikk[é]ben előírt hatékony jogorvoslathoz való jog lényeges tartalmát […].

166. Ebből következik, hogy ha valamely nemzeti rendelkezés az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló jogvita elbírálására vonatkozó hatáskört olyan fórumnak tart fenn, amely nem felel meg a függetlenség vagy a pártatlanság uniós jog, különösen pedig a Charta 47. cikke értelmében vett követelményeinek, az ilyen jogvitában eljáró másik fórum köteles – az említett 47. cikk értelmében vett hatékony bírói jogvédelemhez való jog biztosítása érdekében és az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében előírt lojális együttműködés elvének megfelelően – mellőzni e nemzeti rendelkezés alkalmazását oly módon, hogy e jogvitát – amennyiben az említett rendelkezés nem képezi akadályát annak – az ugyanezen követelményeket teljesítő és az érintett területen hatáskörrel rendelkező bíróság dönthesse el, azaz főszabály szerint az a bíróság, amely a hatályos jogszabályoknak megfelelően hatáskörrel rendelkezett, mielőtt jogszabályi módosításra került sor, amely ezt a hatáskört az említett követelményeket nem teljesítő fórumnak biztosította […]”.

https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=270412&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=HU&cid=1492

*Márpedig azon bíróság, mely az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésében foglaltakat nem teljesíti, és az uniós jog értelmében nem minősül bíróságnak, **ítéletéhez fűzött res judicata hatály erősen megkérdőjelezhető.***

Ha tehát az adott perbíróságnak kötelessége az EUSZ 19. cikkében foglaltak sérelme miatt az EUB felé fordulni, ám ezt a kötelezettségét megtagadja, annak szándéka az, hogy a res judicata hatását egy uniós jogot rendszerszinten tagadó, contra legem, önkényes bírói határozathoz kösse.

Az, hogy a tagállami bíróságok rendszerszinten tagadják meg az uniós jog alkalmazását, roppant súlyos dolog, ám az, hogy az ennek fékét jelentő EUB hatáskört is elvonják, már a jogállamiság létét felszámoló mulasztásnak tekintendő.

És itt térjünk akkor vissza a C-564/19. sz. alatti „Vasvári-ügy" ítéletére:

42 *A kérdést előterjesztő bíróság szerint, bár a Kúria ítélete az előzetes döntéshozatal iránti eredeti kérelem törvénysértő jellegének megállapítására szorítkozik, anélkül hogy magát az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot hatályon kívül helyezné, a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján hozott határozat **alapvető hatással lesz az alsóbb fokú bíróságok későbbi ítélkezési gyakorlatára, mivel e jogorvoslat célja a nemzeti ítélkezési gyakorlat egységesítése. Ennélfogva fennáll annak a veszélye, hogy a Kúria ítélete a jövőben dermesztő hatást vált ki az alsóbb fokú bíróságok bírái körében, akik az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel kívánnának fordulni a Bírósághoz.***

46 *Ezenkívül **a Kúria ítélete azon nemzeti ítélkezési gyakorlatra támaszkodik, amely szerint a magyar jognak az uniós joggal való összeegyeztethetősége nem képezheti előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát. Ez az ítélkezési gyakorlat ellentétes az uniós jog elsőbbségének elvével és a Bíróság ítélkezési gyakorlatával.***

72 *Jóllehet az EUMSZ 267. cikkel nem ellentétes az, ha az előzetes döntéshozatalra utaló határozattal szemben a nemzeti jog alapján jogorvoslattal lehet élni, valamely legfelsőbb bíróságnak az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet azon az alapon törvénysértőnek minősítő határozata, hogy **az előterjesztett kérdések nem relevánsak és szükségesek az alapjogvita eldöntése szempontjából, összeegyeztethetetlen e cikkel, mivel ezen tényezők értékelése – amint az a Bíróságnak a jelen ítélet 60. és 61. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatából kitűnik – a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságának megállapítására vonatkozó kizárólagos hatáskörébe tartozik** (lásd ebben az értelemben: 2008. december 16-i Cartesio ítélet, C-210/06, EU:C:2008:723, 93–96. pont).*

Pont ezért nem tagadhatta volna meg a Kúria az előzetes döntéshozatal iránti kérelem felterjesztését, miként a Győri Ítélőtábla sem blokkolhatta volna az EUMSz 267. cikk érvényesülését. Tehát, a magyar bíróságok rendszerszinten vonják el az EUB hatáskörét, mely az EU alapszerződések mellőzését is jelentik egyben, mely azt veti fel, az érintett bíróságok a HUXIT-ban érdekeltek, ahogyan azt minap Orbán Viktor miniszterelnök előrevetítette.

73 *Ezenkívül, amint azt a főtanácsnok az indítványának 48. pontjában megjegyezte, **az uniós jog hatékonyságát veszélyeztetné az, ha a legfelsőbb nemzeti bírósághoz benyújtott kereset kimenetele visszatarthatná az uniós jog által szabályozott jogvitával kapcsolatban eljáró nemzeti bíróságot attól, hogy éljen az EUMSZ 267. cikkben részére biztosított azon lehetőséggel**, hogy az uniós jog értelmezésével vagy érvényességével kapcsolatos kérdéseket terjesszen a Bíróság elé azzal a céllal, hogy dönthessen arra*

vonatkozóan, hogy valamely nemzeti szabály azzal összeegyeztethető-e, vagy sem (lásd ebben az értelemben: 2010. június 22-i Melki és Abdeli ítélet, C-188/10 és C-189/10, EU:C:2010:363, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

74 Ugyanis, még ha a Kúria nem is kötelezte a kérdést előterjesztő bíróságot az előzetes döntéshozatal iránti eredeti kérelem visszavonására, mindazonáltal a legfelsőbb bíróság az ítéletében e kérelmet törvénysértőnek minősítette. Márpedig a törvénysértés ilyen megállapítása gyengítheti mind a Bíróság által a kérdést előterjesztő bíróságnak adandó válaszok tekintélyét, mind pedig a kérdést előterjesztő bíróság által e válaszok fényében meghozandó határozatot.

75 Egyébiránt ***a Kúria ezen ítélete arra ösztönözheti a magyar bíróságokat, hogy tartózkodjanak a kérdések Bíróság elé terjesztésétől annak elkerülése érdekében, hogy valamelyik fél az említett ítélet alapján vitassa az előzetes döntéshozatal iránti kérelmeiket, vagy hogy a kérelmeik a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat tárgyát képezzék.***

A hivatkozott kúriai döntés érvelése és a Győri Ítélőtábla gyakorlata szoros összefüggésben áll, így nem is kívántak annak ellenére EDE eljárást kezdeményezni, hogy az egyébként kötelezettségük volt.

76 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az előzetes döntéshozatali mechanizmust illetően „a jogaik védelmében érdekelt magánszemélyek ébersége hatékony ellenőrzést eredményez, amely kiegészíti az [EUMSZ 258. és EUMSZ 259. cikk] által az Európai Bizottság és a tagállamok gondosságára bízott ellenőrzést" (1963. február 5-i van Gend & Loos ítélet, 26/62, EU:C:1963:1, 25. o.). Az EUMSZ 267. cikk által a nemzeti bíróságokra ruházott hatáskör gyakorlásának korlátozása ***leszűkítené a magánszemélyeket az uniós jog alapján megillető jogok hatékony bírói védelmét.***

77 Ennélfogva a Kúria ítélete ***sérti a nemzeti bíróságok EUMSZ 267. cikkben elismert jogkörét, következésképpen pedig az előzetes döntéshozatali mechanizmussal a Bíróság és a nemzeti bíróságok között létesített együttműködés hatékonyságát*** *(lásd analógia útján: 2016. július 5-i Ognyanov ítélet, C-614/14, EU:C:2016:514, 25. pont).*

78 Másodsorban, ami azt a kérdést illeti, hogy az ***uniós jog elsőbbségének elve*** *megköveteli-e, hogy az érintett tagállam legfelsőbb bírósága által – az előzetes döntéshozatalra utaló határozat jogi hatályát nem érintően – törvénysértőnek minősített előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bírósághoz előterjesztő nemzeti bíróság figyelmen kívül hagyja a legfelsőbb bíróság ilyen határozatát, először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az uniós jog elsőbbségének elve szentesíti az uniós jog elsődlegességét a tagállamok jogával szemben. Ez az elv tehát arra kötelezi a tagállamok valamennyi szervét, hogy biztosítsák a különböző uniós jogi normák teljes érvényesülését, mivel a tagállamok joga nem befolyásolhatja az e különböző normáknak az említett államok területére nézve elismert hatását (2021. május 18-i Asociaţia „Forumul Judecătorilor din România" és társai ítélet, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, EU:C:2021:393, 244. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).*

79 Ily módon a Bíróság már több alkalommal megállapította, hogy az uniós jog elsőbbségének elve értelmében nem sértheti az uniós jog egységességét és hatékonyságát az, hogy a tagállam – akár alkotmányos jellegű – nemzeti jogi rendelkezésekre hivatkozik. A következetes ítélkezési gyakorlat értelmében ugyanis az uniós jog elsőbbségének elvéhez kapcsolódó hatások a tagállamok valamennyi szervére vonatkoznak, anélkül hogy többek között a bírósági hatáskörök megosztására vonatkozó belső rendelkezések – ideértve az alkotmányos jellegűeket is – akadályozhatnák azt (2021. május 18-i Asociaţia „Forumul Judecătorilor din România" és társai

ítélet, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 és C-397/19, EU:C:2021:393, 245. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

80 Másodszor, amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás végrehajtását akadályozó nemzeti jogi rendelkezés alkalmazását mellőzni kell, anélkül hogy az érintett bíróságnak kérnie kellene vagy meg kellene várnia e rendelkezés jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő megsemmisítését (2021. március 2-i A. B. és társai [A legfelsőbb bíróság bíráinak kinevezése – Jogorvoslat] ítélet, C-824/18, EU:C:2021:153, 141. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

81 Ebből következik, hogy az uniós jog elsőbbségének elve arra kötelezi az alsóbb fokú bíróságot, hogy mellőzze az érintett tagállam legfelsőbb bíróságának határozatát, ha úgy ítéli meg, hogy az sérti az EUMSZ 267. cikkben számára biztosított előjogokat, és következésképpen a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti, az előzetes döntéshozatali mechanizmus által létrehozott együttműködés hatékonyságát. Pontosítani kell, hogy ezen előjogok terjedelmére tekintettel semmilyen, ezen határozat fenntartása mellett szóló indok nem következhet abból az esetleges körülményből, hogy a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre vonatkozó határozatában az ezen alsóbb fokú bíróság által a Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések teljes vagy részleges elfogadhatatlanságát állapítja meg.

82 A fenti megfontolásokra tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy egyfelől az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam legfelsőbb bírósága a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján a valamely alsóbb fokú bíróság által az említett rendelkezés értelmében a Bírósághoz benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmet – az e kérelmet magában foglaló határozat jogi hatályát nem érintően – azon az alapon törvénysértőnek minősíti, hogy az előterjesztett kérdések nem relevánsak és szükségesek az alapjogvita eldöntése szempontjából, másfelől pedig, hogy az uniós jog elsőbbségének elve arra kötelezi ezen alsóbb fokú bíróságot, hogy figyelmen kívül hagyja a nemzeti legfelsőbb bíróság ilyen határozatát.

Fentiek alapján azt kell elvi éllel leszögeznie, hogy a Győri Ítélőtábla a iura novit curia elv alapján bírja a jogot, tisztában van az uniós jog részletszabályaival is, pontosan ismeri az EUB ítéleteit, ám deklaráltan elvonja magát annak hatálya alól, így válik önkényessé. Az a bíró, aki azt hiszi, hogy ezt megteheti, vagy az EUB ítéleteiből csemegézhet, vagy felülértelmezheti azt, az hivatására alkalmatlan és ítélkezési tevékenységet nem folytathat, mert e szubjektív szempontból azonnal felmerül a bíróság pártatlanságának és függetlenségének hiánya, így az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének sérelme, mely okozhatja azt, hogy az adott bírósági szervezet határozatához nem köthető res judicata hatály, így a jogbiztonság elve és a jogállamiság elve döntően sérül.

Ha a magyar bíróságok pont ezért fegyelmi eljárásokat kezdeményeznek ügyvédekkel, bírókkal szemben, akkor Magyarország jogállamisági minősítése már nem lehet vita kérdése.

B) Az EUB döntések közvetlen anyagi jogi hatályának betartása

Önök előtt egyértelműen világos, hogy a tagállami bíróság nem vonhatja el magát az EUB ítéleteinek hatálya alól. Ugyanis egy ilyen autentikus értelmezést követően felülértelmezés magát az EUMSz-t, mint alapszerződést szegi meg. Az egyéb

strukturális sérelmet a fentebb idézett EUB döntések és főtanácsnoki indítványok részletezik, azokat nem ismétlem meg.

Az EUB ítéleteinek mellőzése anyagi jogsértést jelent, mely az adott ítéletet megalapozatlanná eszik. Még akkor is, ha a Kúria számos döntésében kiemelte, hogy az uniós jog megsértése nem bír anyagi jogsértési hibával, így az erre való hivatkozás nem lehet felülvizsgálatot megalapozó érv, ugyanis ehhez a tagállami jogot kellene felhívni.

Ha egy bíró kétségbe vonja azt, hogy az uniós jog a csatlakozási szerződés által a magyar jog részévé vált, az magát a csatlakozási szerződést és azt beiktató törvényi rendelkezést vonja kétségbe. Ha ez szankció nélkül megtörténhet, akkor a magyar igazságszolgáltatás nem tekinthető függetlennek és pártatlannak.

A Győri Ítélőtáblán indult el a C-932/19. sz. alatti előzetes döntéshozatal iránti eljárás. Az EUB döntése az alapügy bíróságát megkérdőjelezhetetlenül köti. Erre mit tett az eljáró tanács? Mellőzte a C-932/19. sz. alatti ítéletet, attól eloldotta magát, ami véletlennek nem tekinthető. Ugyanis így fogalmazott az ítélet:

[21] Az EUB az előtte C-932/19. számon indult ügyben 2021. szeptember 2-án meghozott ítéletében (EU:C:2021:673) akként határozott, az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrésre vonatkozó, tisztességtelennek tartott tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog olyan rendelkezésével váltsa fel, amely hivatalos árfolyam alkalmazását írja elő, anélkül, hogy ennek a bíróságnak lehetősége lenne helyt adni az érintett fogyasztó azon kérelmének, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság úgy ítéli meg, hogy a szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül, hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

[22] Az ítélet tartalmazza azt is, hogy az EUB a C-118/17. számú ügyben meghozott ítéletével (ECLI:EU:C:2019:207), úgy ítélte meg, hogy amennyiben a magyar jogalkotó orvosolta az árfolyamrésre vonatkozó kikötést tartalmazó szerződésekhez kapcsolódó gyakorlati problémákat azáltal, hogy előírta e kikötés felváltását, és így biztosította az érintett szerződések érvényességét, az ilyen megközelítés megfelel az uniós jogalkotó által az Irányelv, azon belül is különösen a 6. cikk (1) bekezdése keretében követelt célkitűzésnek, amely a felek közötti egyensúly helyreállítása, főszabály szerint a szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket tartalmazó valamennyi szerződés érvénytelenségek megállapításával. Az EUB azt is megállapította, hogy az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely megakadályozza, hogy az eljáró bíróság – azon az alapon, hogy az árfolyamrésre vonatkozó kikötés tisztességtelen – helyt adjon a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelemnek, **feltéve, hogy az ilyen kikötés tisztességtelen jellegének megállapítása lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a fogyasztó az említett kikötés hiányában lenne**, többek között azzal, hogy a fogyasztó számára biztosítja az eladó, vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot, aminek vizsgálata az eljáró bíróság feladata. Az EUB kifejtette továbbá, hogy a fogyasztó hatékony védelemhez való joga magában foglalja az a jogosultságát is, hogy lemondjon azon jogok érvényesítéséről, amelyek az Irányelv által – a tisztességtelen kikötések eladók, vagy szolgáltatók általi használatával szemben – a fogyasztók javára bevezetett védelmi rendszerből erednek; ily módon a nemzeti bíróság feladata tehát, hogy adott esetben figyelembe vegye a fogyasztó által kifejezett szándékot, amikor a tisztességtelen kikötés kötelező ereje hiányának tudatában ez utóbbi mégis kijelenti, hogy tiltakozik ennek mellőzése ellen, ezáltal szabad és tájékozott

hozzájárulását adja a kérdéses kikötéshez. **Amennyiben pedig a tisztességtelen kikötésekkel szembeni védelem említett rendszere nem alkalmazható olyan esetben, ha a fogyasztó tiltakozik ellene, a fogyasztónak ahhoz még inkább joga van, hogy tiltakozzon az ugyanezen rendszer alapján a szerződés egészének érvénytelenné nyilvánítása által okozott káros következményekkel szembeni védelem ellen**, amennyiben e védelemre nem kíván hivatkozni a 2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai-ítéletben (C-26/13, EU:C:2014:282.) említett körülmények között, mégpedig abban az esetben, ha a tisztességtelen kikötés elhagyása a bíróságot arra kötelezné, hogy e szerződést egészében érvénytelenítse, ezzel pedig a fogyasztót különösen hátrányos következményeknek tenné ki, és ily módon a fogyasztót büntetné (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Dziubak-ítélet, C-260/18., EU:C:2019:819. 46-48., 55. és 56. pontok). Ugyanakkor, ami azon szempontokat illeti, amelyek lehetővé teszik annak értékelését, hogy valamely szerződés teljesíthető-e a tisztességtelen kikötések nélkül, továbbá az uniós jog által kijelölt azon korlátokat illetően, amelyeket a tagállomok e tekintetben kötelesek tiszteletben tartani, az EUB pontosította, hogy az Irányelv 6. cikkének (1) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy az említett értékelés során az eljáró bíróság kizárólag arra támaszkodhat, hogy a szóban forgó szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása a fogyasztó számára esetleg kedvező. Egy konkrét helyzetben főszabály szerint a nemzeti jog által előírt szempontokra tekintettel kell megvizsgálni azon szerződés fennmaradásának lehetőségét, amelynek egyes kikötéseit semmisnek nyilvánították, és az EUB által alkalmazott objektív megközelítésnek megfelelően nem megengedhető, hogy a szerződő felek valamelyikének helyzetét a nemzeti jogban a szerződés jövője szabályozásában meghatározó szempontnak tekintsék. Így az érintett fogyasztó által kifejezett szándék nem élvezhet elsőbbséget az eljáró bíróság önálló jogkörébe tartozó azon kérdés megítélésénél, hogy a releváns nemzeti jogszabályban előírt intézkedések megtétele lehetővé teszi-e azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna (42., 44., 47-50. pontok).

[23] Az EUB jelen perhez kapcsolódóan hozott ítéletének ismeretében a felperes a perbeli szerződések teljes érvénytelenségének megállapítása, s az érvénytelenség jogkövetkezményének orvoslására irányuló fellebbezését azzal az érveléssel tartotta fenn, hogy az uniós jog szerint a nemzeti jogon alapuló behelyettesítésnek csak a fogyasztó érdekében, a szerződés egészének érvénytelenné nyilvánítása által okozott káros következményekkel szembeni védelem céljából van mód. Ennek mércéje, hogy valóban lehetséges legyen azon jogi és ténybeli állapot helyreállítása, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen kikötés hiányában lett volna. Miként az EUB a C-212/20. számú ügyben meghozott ítéletének (EU:C:2021:934) 72. pontjában kimondta, a nemezti bíróság a tisztességtelen feltételt a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével csak akkor válthatja fel, ha a feltétel érvénytelenségének megállapítása arra kötelezné a bíróságot, hogy a szerződést teljes egészében semmisítse meg, és ezzel a fogyasztót büntetve különösen káros következményeknek tenné ki őt. Sérelmezte, hogy a törvényszék nem foglalt állást abban, a semmisségi ok teljes, vagy részleges semmiséget vált ki. Képtelenség továbbá, hogy a régi Ptk. 231. § (2) bekezdése ilyen, behelyettesítésre alkalmas diszpozitív rendelkezés lehetne. Hangsúlyozta: a nemzeti bíróság feladata az, hogy a szerződés teljes érvénytelensége esetén biztosítsa a bank által szerzett összes előny maradéktalan visszatérítését.

A C-932/19. sz. alatti rendelkezések megtagadása:

[32] A másodfokú bíróság kiemeli, az EUB a C-932/19. számú ügyben meghozott ítéletében egyértelművé tette, hogy nem függ a fogyasztó nyilatkozatától, a nemzeti jog említett rendelkezéseit félre kell-e tenni. A jogi és ténybeli állapot pedig helyreállt a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése alapján, valamint azzal, hogy az I. r. és a II. r. alperesek a DH2 törvényen alapulóan elszámoltak.

[33] Az EUB már a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében kifejtette, hogy olyan helyzetben, amelyben a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés a tisztességtelen feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, e rendelkezéssel nem ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, amely lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára a tisztességtelen feltételeknek a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezésével való helyettesítése révén e feltételek érvénytelenségének orvoslását. Ennek célja, hogy a fogyasztót ne érjék különösen káros következmények. Az adott esetben fennállnak a behelyettesítésnek az EUB joggyakorlata alapján kikristályosodott feltételei. A különnemű árfolyamok alkalmazása, mint semmisségi ok nem vezet a teljes szerződés érvénytelenségéhez, figyelemmel arra, hogy a tisztességtelen feltételt a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése, a régi Ptk. 231. § (2) bekezdése helyettesíti. Ha ugyanis a felek a szerződésben nem rendelkeztek volna az alkalmazandó árfolyamról,

úgy a szerződés ettől még teljesíthető lett volna, azzal, hogy az említett diszpozitív szabályt kellett volna alkalmazni. A behelyettesítés mindemellett a fogyasztót védi a különösen káros következményektől, az egyösszegben esedékessé váló visszafizetés teljesítésétől.

[34] Az I. r. és a II. r. alperesek helytállóan utaltak ara, hogy a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése (mely kétségkívül kógens rendelkezés) a régi Ptk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív rendelkezést erősíti meg, a Kúria 2/2014. PJE számú határozatában foglalt jogértelmezés szerint.

[35] Mindezek miatt az EUB-nek a C-932/19. számú ügyben hozott ítélete fényében a fenti okból a perbeli szerződések semmissége nem állapítható meg.

Nem kívánom kommentálni a döntést, ugyanis ez egy teljesen tipikusan contra legem döntés, és ráadásul személyes sértésnek tartom azt, hogy praxisomba tartozó ügyben gondolják azt, hogy nem veszem észre a csúsztatásokat.

A Győri Ítélőtábla kezdeményezte a C-705/21. sz. alatti előzetes döntéshozatal iránti eljárást, azonban a kezdeményezés EUMSz 267. cikkének való megfelelésén túl az előterjesztésben ismertetett bírói érvek nyilvánvalóan uniós jogot sértenek, melyet a Bizottság sérelmezett is az ügy beadványában. Ugyanarról a Bizottságról van szó, mely a kötelezettségszegési eljárásokat indítja! Nem érdemes lekezelni a szervezetet és semmilyen pávatánc nem vezet célhoz!

És miért merészeli megtenni a Győri Ítélőtábla azt, hogy elvonja magát az EUB döntéseitől? Mert maga a Kúria is azonnal megtette a C-26/13. sz. alatti Kásler-ügy alapeljárásában. Az ügy lényege jelentős leegyszerűsítésben, a lényegre koncentrálva:

Az elsőfokú bíróság 2011.12.18. napján meghozott ítélete megállapította a vételi és eladási árfolyamok alkalmazását előíró feltételek semmisségét, és a szerződést – visszamenőleges hatállyal – érvényessé nyilvánította úgy, hogy az eladási árfolyamok helyébe is vételi árfolyamokat léptetett. Ezzel egyneművé váltak az árfolyamok, megszűnt az eladási és vételi árfolyamok kettőssége, ám fennmaradt az indexálás, az árfolyamkockázat. A bíróság megsértette a C-618/10. sz. alatti ítéletben felállított tilalmat (többlet tartalom behelyettesítése)

A másodfokú bíróság a vételi és eladási árfolyamok alkalmazását előíró általános szerződéses feltételeket a szerződésből mellőzte. Az érvényessé nyilvánítást kimondó ítéleti rendelkezést hatályában tartotta.

A Kúria felülvizsgálati döntése a C-26/13. sz. alatti EUB ítélet ismeretében született meg. A másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatta úgy, hogy az összes vételi és eladási árfolyam alkalmazását lehetővé tevő rendelkezést érvénytelennek nyilvánította.

A Kúria a jogerős ítéletet az EUB C-26/13. sz. ügyben hozott ítéletében kifejtettek figyelembe vételével, a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt kizárólag az érvénytelenség kiküszöbölésének módja tekintetében találta jogszabálysértőnek.

A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet meghozatalát követően az EUB a C-618/10. számú Banco Espanol-ügyben hozott ítéletében egyértelműen akként foglalt állást, hogy a nemzeti bíróságoknak nincs lehetőségük a szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása esetén a szerződési feltételek módosítására, kiegészítésére.

A Ptk. 231. § (2) bekezdésébe foglalt, az MNB hivatalos deviza árfolyamon történő átszámítást előíró szabály diszpozitív törvényi rendelkezés, amely az átszámítási árfolyam szerződésbeli szabályozása hiányában, vagy az átszámítási árfolyam szabályozása érvénytelenségének

megállapítása esetén a szerződés részévé válik, figyelemmel a Ptk. 205. § (2) bekezdés utolsó mondatában írtakra. E szerint ugyanis nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.

A C-705/21. sz. alatti ítélet kimondta a kúriai ítélkezési gyakorlat irányelvbe ütközését. Nem mellesleg igazam volt, a Bíróság érvelése megegyezett az általam felhozott indokokkal.

C) A Köbler-ügyből fakadó kártérítési kötelezettség kérdésköre

A véletlen folytán összekapcsolódó két táblabírósági ügy különösen fontos:

a) A korábbi ügyben a fogyasztó kimerítette az összes jogorvoslati lehetőséget, így a magyar államot kell perelnie a Köbler-ügy kapcsán. A magyar állammal szemben ítélkező pártatlan és független magyar bírói tanács nem létezik, ugyanis minden civilisztikai bíró érintett az uniós jogtagadásban.
b) A legutóbb jogerősen befejezett ügyben a fogyasztóra dermesztő hatást váltott ki a rendszerszintű uniós jogtagadás, így nem vállalja a hozzávetőlegesen 5 milliós perköltséggel járó, teljesen formálissá tett felülvizsgálati eljárást. Így a Köbler-ügy alapján sem indíthat pert. A táblabíróság rendszerszintű jogtagadása így a fogyasztó százmillió forintos károsodásához vezet.

Miként nem tehető vita tárgyává, hogy ügyvédként hivatásbeli kötelezettségem megbízóm jogainak érvényesítése, azon túl meg hivatásbeli esküm kötelez a jogtudomány és a jog tiszteletére, nem vagyok képes és nem vagyok hajlandó szó nélkül eltűrni ezt a szervezett bírói magatartást.

2022. őszén Önnel beszéltem vagy két órát a C-80/21.-C-82/21. sz. alatti ítélet anyagi jogi hatásairól és kértem, tegyék lehetővé kollégiumi ülésen az uniós jog – konkrét ügyektől teljesen elvontan – alkalmazásának szükségszerűségét. Természetesen nem kaptam erre lehetőséget és úgy látom, azon bírák, akinek ítélkezési gyakorlatát az EUB irányelvet sértőnek tartja, fenntartják önkényes módszereiket.

Ez a legsötétebb pártállami időket idézi, és a dr. Pálinkás György kúriai tanácselnök szakmai irányítása alatt megírt diplomamunkámban foglaltakat kell felhívnom a koncepciós perek vonatkozásában. Ez az ítélkezési gyakorlat, a bírói önkény egyre nyilvánvalóbb formája lehetetlenné teszi a fogyasztók jogérvényesítését, és hivatásom gyakorlását.

A mai napon megjelent a HVG 360 egy érdekes tényfeltáró cikke. Ebből szeretnék idézni: ***„A Völner-Schadl-ügy állása: a „patrónusok" megússzák, a biznisz megy tovább"***

https://m.hvg.hu/360/20230201_A_mutyi_orok_Schadl_Volner_vegrehajto_korrupcio?fbclid=IwAR1_DbINeXnZBiTPygF5K4_fUqtRzxmz3kVaLP2Me1BgzebWCTyt1

„Csak találgatni lehet, hol, s hogyan csúszott meg a kivételes tehetségű végrehajtó-palántának tartott ifjú Schadl, akitől a szervezet 2015-ös reformja után, új generációs elnökként a rossz hírű, büntetőügyekkel terhelt végrehajtói társadalom renoméjának helyreállítását várták. A HVG egyik informátora szerint Schadl 2011-ben, 29 évesen

kapott vérszemet, amikor egy küldöttség tagjaként a képviselői irodaházban tárgyalhatott honatyákkal arról, hogyan kellene – a kormány számára politikai hasznot hozó módon – **kezelni a devizahitelesek tömeges bedőlését**."

A „devizahitelesek bedőlése" egy olyan gazdasági tény, melyet az idézett elő, hogy a magyar bíróságok rendszerszinten tagadták meg az uniós jog alkalmazását. Amennyiben az irányelv által megkövetelt hatékony bírói jogvédelem szintje az előírt magas szinten állt volna meg, akkor a szerződések teljes érvénytelensége miatt senki ellen nem lehetett volna végrehajtást indítani. A teljes szerződésállomány az MNB forintosítás kapcsán 11.000 millió EUR összeget tett ki, azaz a teljes EU támogatások le ne hívható egészének felét. Ez az összes az állami költségvetés döntő részével megegyező. A politika érdekeinek, az illiberális állam elvárásainak bírsági kiszolgálása igazolja a jogállamiság megszűntét.

~ ~ ~

Jelen levelem angol fordítása az Önök részére való megküldést követően az Európai Bizottsághoz is továbbításra kerül egy már megindult folyamat keretében. Ugyanis tőlem azt kérte a Bizottság, konkrét ügyeken keresztül mutassam be a rendszerszintű jogtagadást. Most megtettem.

Kérem, hogy a fenti uniós jogot rendszerszinten tagadó bírókat vegyék alkalmassági vizsgálat alá, és annak eredményes lezárultáig függesszék fel ítélkezési tevékenységüket, ugyanis azon bírók, akik kialakították a rendszerszintű jogtagadást, nem fognak máról holnapra uniós jogot alkalmazandóakká válni.

Az ilyen bírói gyakorlatot folytató Kúria az EUSZ 19. cikke alapján nem minősül pártatlan és független bíróságnak.

A magyar kormányzat minden energiáját beveti, hogy a bizonyos „mérföldköveket" teljesítse, azonban a Bizottság ismeri a fenti anomáliát, és bizony nem fogja jóváhagyni az EU források folyósítását.

Mivel az EU tagjaként a magyar állam alávetette magát az alapszerződéseknek, az uniós jogot a nemzeti jog részévé tette, így elemi érdek, hogy a Kúria önmaga teljesítse azon kritériumokat, melyet az állam vállalt a csatlakozáskor. Ha a Kúria továbbra is fenntartja az uniós jogot durván sértő tevékenységét, úgy az európai közvélemény előtt egyértelművé válik, a Kúria nem független, és nem is kíván az lenni.

A Kúria a közeljövőben két fontos ügyben jár el:

A C-932/19. sz. alatti ügy alapperében (Gfv.VI.30.378/2022.) határozat hirdet 2023. május 24. napján. A tanács tagjai érintettek az uniós jogot rendszerszinten tagadó kúriai gyakorlat meghonosításában. A tanács elnöke egyetemi tanszékvezető tanárként tanítja mindazt, amit fentebb leírtam, ám kúriai tanácselnökként vagy tanács tagjaként irányelvvel ellentétes ítélkezési gyakorlatot folytat.

A C-118/17. sz. alatti alapügyben 2023. június 28. napján lesz tárgyalás. Mivel a magyar bíróságok a C-932/19. és C-118/17. sz. alatti ítélet alkalmazását is mellőzik, ráadásul erre a Kúria adott ki elvárásokat felülvizsgálati döntéseivel, PJE határozataival, illetve a Konzultációs Testület módszertanaival, aggályos, hogy a teljes érvényesülés és a hatékony jogvédelem elve ismételten megsemmisítésre kerül a perekben.

Előre kell bocsátanom, hogy az összes EUB alapper monitoring alatt áll a Bizottság DG JUST főigazgatósága előtt.

Jelen levelemet ügyvédi minőségemben, az ENSZ ügyvédekre vonatkozó megállapodásának jogvédelme alatt terjesztem elő.

Tagyon, 2023. május 8.

Tisztelettel:

Dr. Marczingós László

Digitálisan aláírta: Dr. Marczingós László
Dátum: 2023.05.09 18:41:02 +02'00'

Iroda: 8272 Tagyon, Muskátli u.3.
Telefon/fax: 06(87)579013, 06(30)500-4662
E-mail: dr.marczingos@t-online.hu